

การวิเคราะห์พื้นที่และแนวทางในการจัดทำผัง

5.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่

แม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีความยาวประมาณ 17 กิโลเมตร โดยเริ่มตั้งแต่เขตติดต่อระหว่างอำเภอบางบาลกับอำเภอพระนครศรีอยุธยา ที่บ้านใหม่ทางกระเบน ลงมาจนถึงเขตติดต่อระหว่างอำเภอพระนครศรีอยุธยากับอำเภอบางปะอินที่บ้านบางหวาย โดยแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงนี้ได้ไหลผ่านชุมชนต่าง ๆ ในเขตตำบลบ้านป้อม ตำบลบ้านใหม่ ตำบลภูเขาทอง ตำบลท่าวาสุกรี ตำบลคลองตะเคียน ตำบลสำเภาล่ม ตำบลประตูชัย ตำบลบ้านรุน ตำบลกระมัง ตำบลคลองสวนพลู และ ตำบลเกาะเรียน

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ทั้งสองฟากฝั่งตามแนวดถนนสายสำคัญที่เป็นเส้นทางขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา ยกเว้นในเขตเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยมีระยะห่างจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาคำนวณประมาณ 500 เมตรจากริมแม่น้ำ ทั้งนี้รวมไปถึงพื้นที่ต่อเนื่องกับบริเวณพื้นที่ศึกษา เช่น ชุมชนต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (แผนที่ 5.1)

- 1) การศึกษา ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาตามความยาวของแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาทั้งหมด เริ่มจากเขตติดต่อกับอำเภอบางบาลทางด้านเหนือลงไปจนถึงเขตติดต่อกับอำเภอบางปะอินทางด้านใต้ รวมระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร
- 2) การศึกษาได้กำหนดความกว้างของพื้นที่ศึกษา โดยใช้ระยะห่างจากริมแม่น้ำทั้งสองฝั่ง ข้างละประมาณ 500 เมตร รวมถึงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้ด้วย
- 3) ขนาดพื้นที่
  - พื้นที่ของลำน้ำเจ้าพระยา เท่ากับ 17,620 X 90 เมตร หรือประมาณ 992 ไร่
  - ความยาวของพื้นที่ศึกษาริมน้ำเจ้าพระยาทางฝั่งตะวันตกประมาณ 17,620 เมตร หรือเท่ากับ 17,620x500 เมตร เฉลี่ยโดยประมาณเท่ากับ 5,506.25 ไร่
  - ความยาวของพื้นที่ศึกษาริมน้ำเจ้าพระยาทางฝั่งตะวันออกประมาณ 12,450 เมตร หรือเท่ากับ 12,450x500 เมตร เฉลี่ยโดยประมาณเท่ากับ 3,890.62 ไร่

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แสดง :
พื้นที่สีเทา

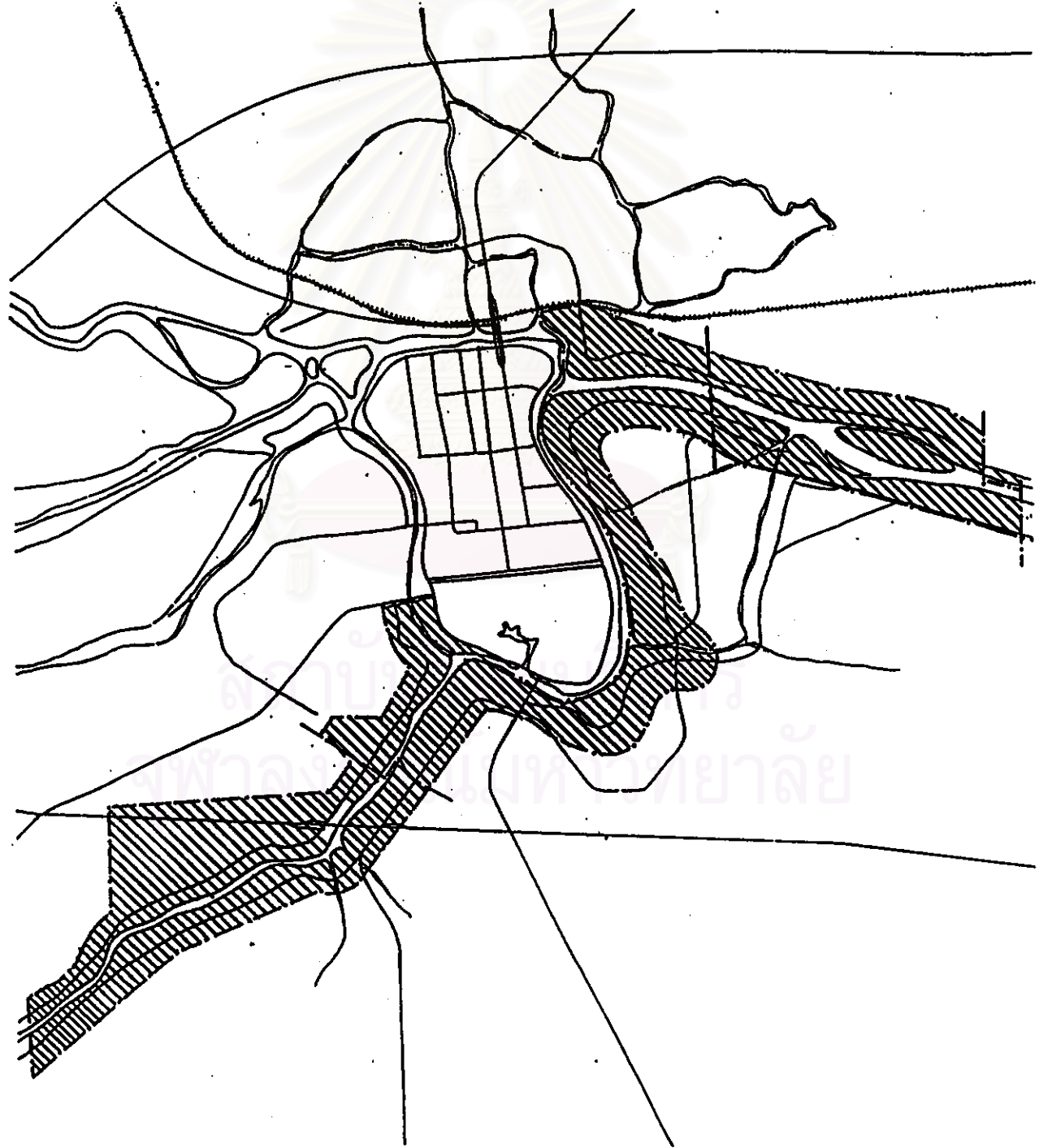
สัญลักษณ์
พื้นที่สีเทา

ที่มา : กรมการศาสนา
ขนาดส่วน 0.5 1 2 4 ซม.

แผนที่ 5.1

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปพื้นที่ศึกษา มีขนาดพื้นที่รวมโดยประมาณเท่ากับ 10,277.87 ไร่ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ของแม่น้ำเจ้าพระยา (992 ไร่), พื้นที่ฝั่งขวาและฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยาในขอบเขตของพื้นที่ศึกษาประมาณ 9,396.87 ไร่ (5,506.25 + 3,890.62 ไร่)

5.1.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยานี้ เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จากการศึกษาพบว่าในเขตริมแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีตำบลอยู่ทั้งสิ้น 11 ตำบล 52 หมู่บ้าน อันประกอบด้วย

- ตำบลบ้านใหม่ มี 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 8 และ 9
- ตำบลภูเขาทอง มี 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 4
- ตำบลบ้านป้อม มี 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10
- ตำบลท่าवासูกรี มี 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1
- ตำบลปากกวาง มี 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 12 และ 13
- ตำบลลำเภาล้อม มี 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 11
- ตำบลคลองตะเคียน มี 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 11, 12 และ 13
- ตำบลกระมัง มี 1 หมู่บ้าน
- ตำบลคลองสวนพลู มี 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 และ 5
- ตำบลบ้านรุน มี 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 4
- ตำบลเกาะเรียน มี 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7

1) ระบุการคมนาคม

โครงข่ายถนนภายในพื้นที่ศึกษา ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยามีสภาพเป็นทางเชื่อมระหว่างอำเภอกับตัวจังหวัด ดังนั้นสภาพถนนจึงไม่ใหญ่มากนัก ในบางช่วงก็ยังไม่ได้ลาดยาง ยังคงเป็นถนนลูกรังอยู่เลียบขนานไปกับลำน้ำ โดยห่าง

จากฝั่งแม่น้ำโดยเฉลี่ยประมาณ 200-1,000 เมตร ทอดผ่านชุมชนต่าง ๆ ทำให้วิถีชีวิตของ
ผู้คนในแถบนี้เปลี่ยนแปลงจากแต่ก่อนที่เคยใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลักมาเป็นกาสรสัญจรทางบก
แทน ทำให้มีการติดต่อไปยังชุมชนอื่น ๆ ได้สะดวกและกว้างไกลยิ่งขึ้น

เส้นทางคมนาคมในเขตพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งได้ตามประเภทและลำดับ
ความสำคัญ ตามรายละเอียดดังนี้ (แผนที่ 5.2)

ทางบก พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยามีถนนสายหลักที่เป็นถนนเลียบริมแม่น้ำ
โดยมีระยะห่างจากริมแม่น้ำ 200-1,000 เมตร ได้แก่

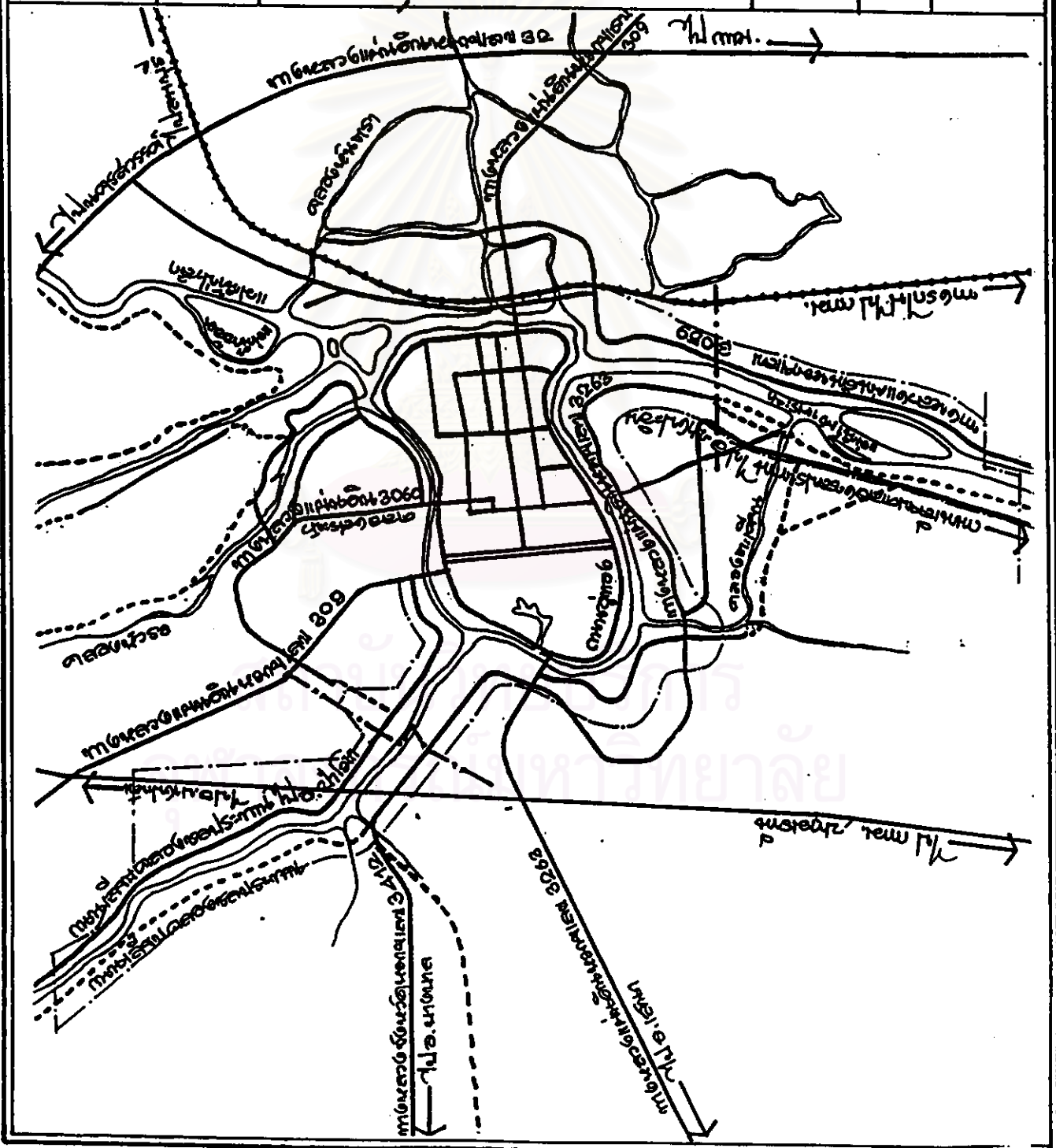
ถนนสายวัดกษัตราธิราช-บางปะอิน ถนนเส้นนี้จะอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำ
เจ้าพระยา ตัดผ่านหมู่บ้านและสถานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ วัดช่องลม บ้านคลองตะเคียน
บ้านปากกรวน วัดนักบุญยอแซฟ บ้านลำเภอล้อม วัดพุทธไสสวรรย์ บ้านดิน หมู่บ้านโปรตุเกส
บ้านเมอญู วัดไก่เตี้ย จนถึงคลองบางหวาย โดยที่จะมีบ้านเรือนของประชาชนเกาะกลุ่มกันอยู่
ตามชุมชนและวัดต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ถนนสายวัดกษัตราธิราช-บางบาล ถนนเส้นนี้จะผ่านพื้นที่ศึกษา อันได้แก่
วัดกษัตราธิราช บ้านบ่อม บ้านมะขามเทศ และบ้านคูมอญ โดยมีบ้านเรือนของประชาชน
กระจุกตัวอยู่ตามชุมชนหรือใกล้กับบริเวณวัดที่กล่าวมาข้างต้น

ถนนบ้านคูมอญ-บ้านใหม่ทางกระเบณ ถนนเส้นนี้ยังมีสภาพเป็นถนนลูกรัง
โดยจะแยกออกจากถนนสายวัดกษัตราธิราช ตรงบ้านคูมอญผ่านบ้านเขือก บ้านใหม่มะขามหย่อง
บ้านใหม่ทางกระเบณ ลักษณะการตั้งบ้านเรือนบริเวณถนนเส้นนี้มีบ้านเรือนตั้งอยู่บางตา เนื่อง
จากในอดีตการเข้ามาถึงพื้นที่แถบนี้ลำบากมาก ต้องอาศัยการสัญจรโดยทางน้ำเป็นหลัก แต่
ในปัจจุบันมีการตัดถนนสายบางปะหัน - บางปะอินพาดผ่านบริเวณบ้านคูมอญ ทำให้การสัญจร
เข้าสู่พื้นที่บริเวณนี้สามารถทำได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ประชาชนจากภายนอกหรือจากหมู่บ้านอื่น ๆ
เริ่มที่จะเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ถนนสายประจักษ์-บ้านบางแพง เป็นถนนลาดยางได้ก่อสร้างมานานพอ
สมควร ถนนเส้นนี้พาดผ่านบ้านหัวแหลม วัดศาลาปูน มัสยิดดารุซซุนนัฮ์ วัดภูเขาทอง
บ้านหัวพรวน วัดโพธิ์เผือก วัดเกตุ บ้านใหม่ อนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสุริเยทัย วัดบำรุงธรรม
วัดจันทร์ประเทศ และบ้านบางแพง และถนนเส้นนี้สามารถเชื่อมต่อไปถึงอำเภอบางบาลได้
การตั้งบ้านเรือนในแถบนี้มีการตั้งบ้านเรือนค่อนข้างหนาแน่น โดยเฉพาะภายในชุมชนของชาว
อิสลามมีลักษณะการตั้งบ้านเรือนแออัดยัดเยียดกันบริเวณใกล้มัสยิดรวมไปถึงชุมชนชาวพุทธใกล้
บริเวณวัดอีกด้วย ประชาชนมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา
และริมถนนเส้นนี้

การวางผังเฉพาะ พื้นที่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา	มาตรา : ประเทศอังกฤษ ๑:๖๒๕	สัญลักษณ์ ————— ถนนสาธารณะ - - - - - ถนนชุมชน - · - · - ถนนคสล. ~~~~~ แนวเขตที่ดิน	พื้นที่ : ๑๓๓๕๕๖๖ มาตราส่วน	แผนที่ 5.2	การศึกษารวบรวมเอกสารและผัง คณะกรรมการโครงการ บุคลากรในมหาวิทยาลัย

ถนนสายวัดพันธุเชิง-บางปะอิน ผ่านชุมชนในพื้นที่ศึกษา อันได้แก่ชุมชนบ้านคลองสวนพลู วัดพันธุเชิง โรงเรียนไม้กระยาเลยขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ บ้านที่ทุ่งวัดทรงกศล บ้านเสือข้าม วัดช่างทอง บ้านเกาะเรียน ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะตั้งกระจัดกระจายอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และริมถนนเลียบบนแม่น้ำกระจุกตัวอยู่ตามบริเวณรอบ ๆ วัดหรือโรงเรียน ถนนเส้นนี้เชื่อมต่อกับอำเภอบางปะอิน ผู้คนสามารถใช้ถนนเส้นนี้ในการติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ได้โดยผ่านถนนสายเอเชียหรือถนนบางปะอิน-บางไทร-วังสิด ได้ดี โดยเฉพาะในกรณีที่มีการจราจรในถนนวิภาวดีคับคั่งมาก

สภาพการจราจรภายในพื้นที่ศึกษาโดยเฉลี่ยกล่าวได้ว่าไม่หนาแน่นหรือเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมากนัก เนื่องจากปริมาณยานส่วนใหญ่จะเป็นรถจักรยานยนต์ ซึ่งโดยเฉลี่ยมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของยานพาหนะประเภทอื่นทั้งหมด บริเวณถนนในพื้นที่ศึกษาที่มีปริมาณการจราจรหนาแน่นได้แก่ บริเวณถนนสายวัดกษัตราธิราช-บางปะอิน ถนนสายอยุธยา-เสนา และถนนสายอยุธยา-วัดพันธุเชิง-บางปะอิน สาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการจราจรในถนนทั้งสองเส้นนี้คับคั่งมากกว่าถนนเส้นอื่นก็คือ ถนนทั้งสองเส้นนี้มีประชาชนจากจังหวัดใกล้เคียง มักนิยมใช้เป็นถนนเลี่ยงเมืองเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ด้วยเช่นกัน

ปัญหาการจราจรในพื้นที่ศึกษาเกิดขึ้นเฉพาะจุดเท่านั้น โดยเฉพาะในช่วงซึ่งไม่ง่วงเร่งด่วน 7.00-9.00 น. และ 16.00-18.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่พ่อค้าประชาชนเดินทางออกไปค้าขายและปฏิบัติงานในช่วงเวลานี้ รวมไปถึงเป็นช่วงที่นักเรียนนักศึกษาต้องเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน จุดที่การจราจรติดขัดบ่อยครั้ง ได้แก่ บริเวณสี่แยกวัดกษัตราธิราชทางที่จะเข้าเกาะเมือง สามแยกโรงเรียนประตูลี และถนนสายอยุธยา-วัดพันธุเชิง-บางปะอิน

ทางน้ำ ในอดีตการคมนาคมขนส่งสินค้านิยมใช้การคมนาคมทางน้ำ โดยใช้แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลักในการคมนาคมขนส่ง ไม่ว่าจะขึ้นไปทางเหนือหรือล่องลงมาทางใต้จนถึงกรุงเทพมหานคร แต่ปัจจุบันการคมนาคมขนส่งทางน้ำได้ลดความสำคัญลงมาก เนื่องจากการขนส่งโดยทางรถยนต์สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว มีการก่อสร้างถนนหนทางเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน แต่ถึงแม้ว่าการคมนาคมทางบกจะสะดวกรวดเร็วสักเพียงใดก็ตาม การขนส่งสินค้าคราวละมาก ๆ ก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การคมนาคมทางน้ำอยู่ ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศมีความเจริญขึ้น และได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากทำให้มีเรือสำเภาเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร มาเทียบท่าที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์

2) ลักษณะการใช้ที่ดิน

ชุมชนริมน้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา ปัจจุบันเริ่มมีการใช้ที่ดินริมน้ำเจ้าพระยามากยิ่งขึ้น เมื่อมีการสร้างสะพานและถนนสายต่าง ๆ เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ศูนย์กลางเมืองและถนนสายหลัก เช่นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32, ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 ฯลฯ ทำให้พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแต่เดิมมีการเข้าถึงได้ยากสามารถติดต่อถึงกันโดยสะดวก กอปรกับราคาที่ดินเขตเมืองพระนครหรือยุชยา แบททุกพื้นที่มีราคาสูงมาก ทำให้ประชาชนหลังไหลออกไปเสาะหาที่อยู่ใหม่นอกเขตเมืองซึ่งราคาไม่สูงมากนัก จึงจะเห็นได้จากการที่มีโครงการหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ ตั้งเรียงรายอยู่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เหตุผลอีกประการที่ผู้คนย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาคือ แม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ในปัจจุบันยังมีทัศนียภาพที่สวยงามยังไม่มีอาคารสูงเช่นที่กรุงเทพมหานคร มาบดบังทัศนียภาพอันงดงามนี้ ประชาชนส่วนหนึ่งที่มีรายได้สูงหรือมีกำลังซื้อสูงจากกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดได้มาซื้อที่ดินที่ติดแม่น้ำ ทำเป็นที่พักอาศัยหรือบ้านพักตากอากาศ ทำให้ราคาที่ดินริมแม่น้ำถีบตัวสูงขึ้นอย่างมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว ส่วนการใช้ที่ดินของชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยานั้น สามารถแยกประเภทได้ ดังนี้

ที่พักอาศัย

ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษามักจะกระจุกกระจายอยู่ทั่วไปตามริมแม่น้ำและกระจุกตัวอยู่ตามริมปากคลองที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น ปากคลองสวนพลู ปากคลองตะเคียน เนื่องจากในอดีตประชาชนมักใช้การคมนาคมทางน้ำในการติดต่อค้าขายและไปมาหาสู่กับชุมชนอื่น ๆ ดังจะเห็นได้ว่าบ้านเรือนที่ก่อสร้างมาตั้งแต่อดีตมักจะมีหันหน้า เรือนลงสู่แม่น้ำ แต่ในปัจจุบันได้มีการก่อสร้างถนนเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ทำให้บ้านเรือนที่สร้างขึ้นใหม่ในปัจจุบันจึงหันหน้าออกสู่ถนนเนื่องจากการไปมาหาสู่กันทางบกสะดวกกว่าทางน้ำและสามารถติดต่อกันได้กว้างไกลกว่า

นอกจากการตั้งบ้านเรือนของประชาชนในท้องถิ่นที่หันหน้าเข้าหาถนนสายสำคัญต่าง ๆ แล้วก็ยังมีโครงการหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ เกิดขึ้นอีกมากมายเป็นระยะ ๆ ตลอดสองฟากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยเฉพาะฝั่งตะวันออกของแม่น้ำมีโครงการหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากกว่าฝั่งตะวันตก เนื่องจากการเข้าถึงได้สะดวกกว่าฝั่งตะวันตกนั่นเอง ส่วนการสร้างบ้านเรือนริมน้ำหรือบ้านพักตากอากาศริมน้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันก็ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะเศรษฐีหรือผู้มีกำลังเงินจากภายนอกท้องถิ่น อันได้แก่ พ่อค้าประชาชนที่เคยอยู่อาศัย

ในเกาะเมือง ประชาชนจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ได้มาจับจองที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยการกว้านซื้อที่ดินที่ติดริมแม่น้ำทำให้ที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษามีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย โดยสามารถจำแนกลักษณะที่อยู่อาศัยตามความหนาแน่นออกเป็น 3 ประเภท (แผนที่ 5.3)

บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ได้แก่ บริเวณชุมชนชาวอิสลาม ปากคลองตะเคียนบน และปากคลองตะเคียนล่าง ชุมชนอิสลามบ้านป้อม บ้านหัวแหลม บ้านหัวพรวน ลักษณะอาคารบ้านเรือนเป็นแบบเรือนไทยสมัยเก่า และบ้านเรือนไม้สมัยใหม่ ปลุกชิดติดกัน เป็นกระจุก การก่อสร้างไม่เป็นระเบียบ ขนาดสุขลักษณะที่ดี มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด และเป็นย่านที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดในพื้นที่ศึกษา

บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปตามริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนใหญ่เป็นชุมชนชาวพุทธ ได้แก่ ชุมชนวัดเกตุ บ้านใหม่ทางกระเบน บ้านลอดช่อง บ้านลำเกาล่ม บ้านคลองสวนพลู วัดไก่เตี้ย ลักษณะอาคารบ้านเรือนมักเป็นบ้านเดี่ยวทรงไทย บ้านสมัยใหม่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ และริมถนนเลียบริมแม่น้ำ

บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ได้แก่ บริเวณชุมชนวัดโพธิ์เผือก บ้านใหม่มะขามหย่อง บ้านดิน บ้านบางหวาย บ้านเกาะเรียน บ้านเสื่อข้าม ลักษณะเป็นบ้านสวนริมน้ำ ตั้งกระจุกกระจายอยู่ทั่วไป ไม่กระจุกตัวหนาแน่นมากนัก

พาณิชยกรรม

บริเวณพาณิชยกรรม ในพื้นที่ศึกษาปัจจุบันมีการกระจุกตัวอยู่ริมแม่น้ำบริเวณตลาดหัวแหลม, และกระจายไปตามชุมชนลำค้ำยริมแม่น้ำเจ้าพระยา แต่มีความหนาแน่นด้านกิจกรรมการค้าค่อนข้างน้อย ประชาชนมักนิยมเดินทางไปซื้อสินค้าในตลาดหัวรอ เจ้าพรหม และตลาดแกรนด์ไฮเต็ลมากกว่า เนื่องจากปัจจุบันมีถนนหนทางเชื่อมต่อถึงกันได้สะดวก อีกทั้งในตลาดใหญ่ ๆ ก็มีสินค้าให้เลือกซื้อได้มากกว่า (แผนที่ 5.4)

กิจกรรมการค้า นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา ซึ่งนอกจากจะให้บริการแก่คนในชุมชนแล้วยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการค้าซื้อขายสินค้าในระดับจังหวัด เป็นตลาดรับซื้อสินค้าเกษตรจากพื้นที่รอบข้าง และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการกระจายสินค้าต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นโดยรอบ ในวันหนึ่ง ๆ จะมีประชาชนจากพื้นที่โดยรอบเข้ามาทำการค้าและใช้บริการภายในชุมชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แสดง :
บริเวณที่อยู่อาศัยใหม่ที่ตั้งที่วัดท่า
อรัญญิก

สัญลักษณ์

- นกอพยพสงคาม
- นกอพยพสงคาม
- ที่จอดรถ

ที่มา : จากกรมสำรวจ

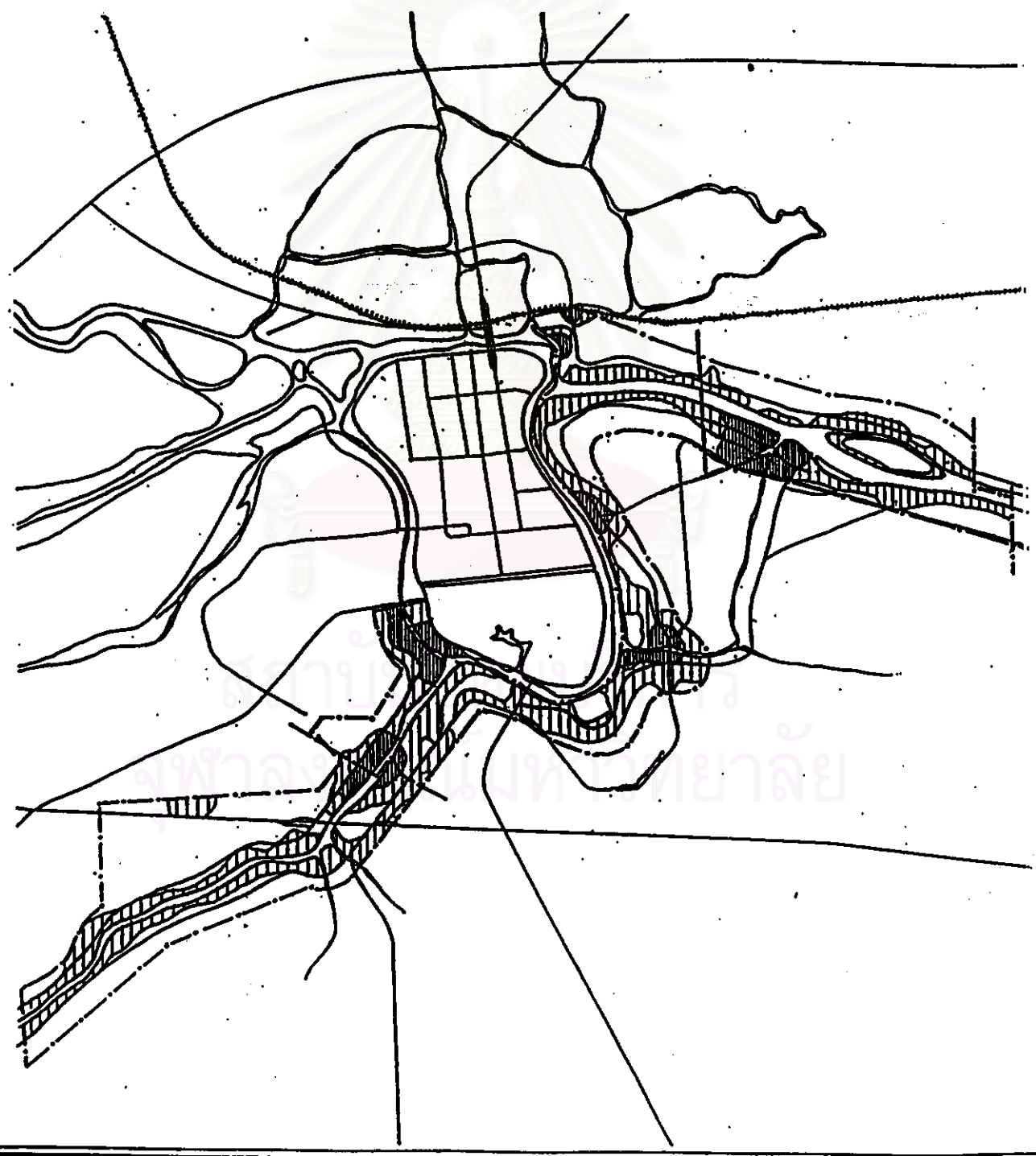
ขนาดฐาน

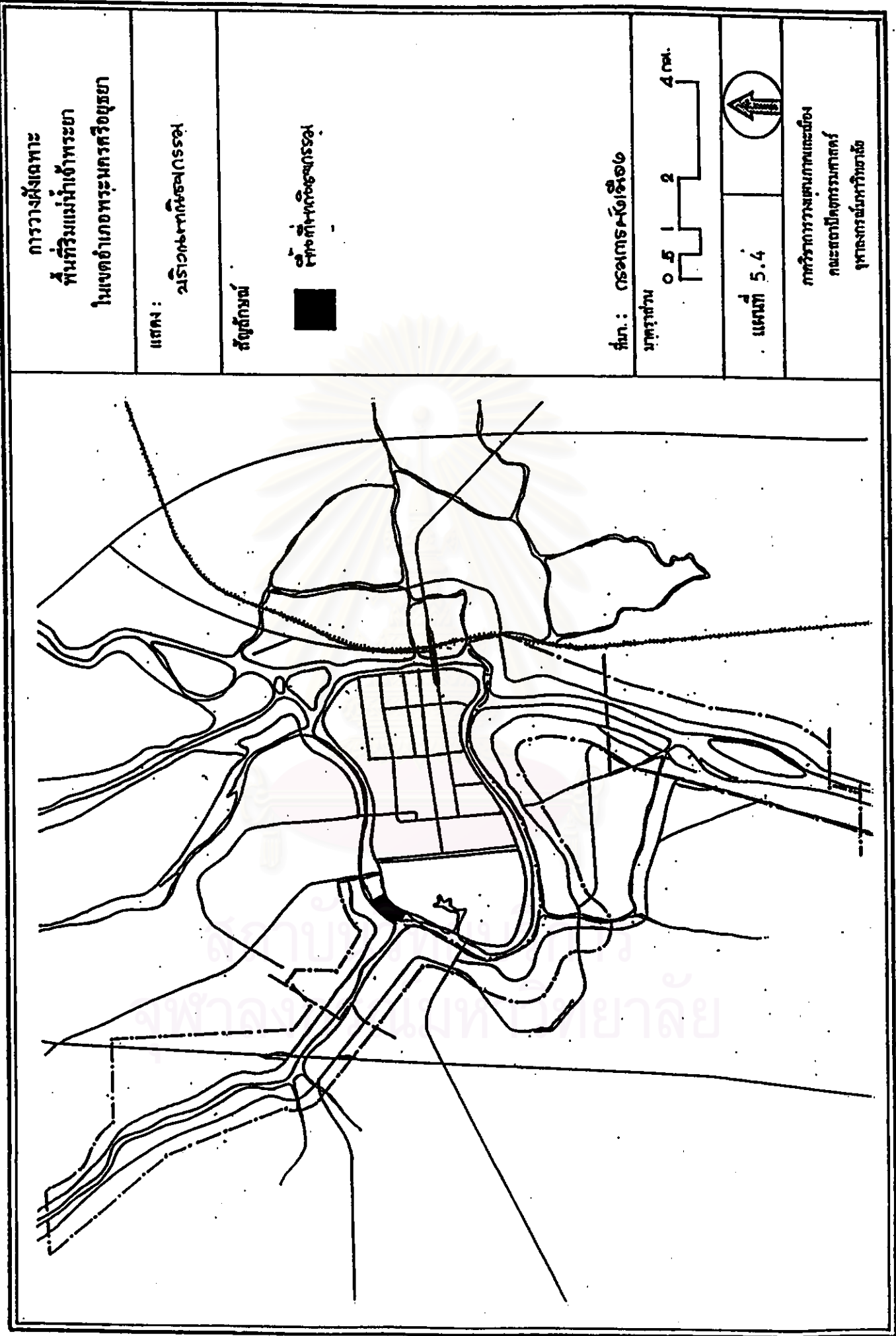

แผนที่ 5.3

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครหรือดุสิต

แผนที่ : บริเวณท่าพระนคร

สัญลักษณ์

■ พื้นที่ท่าพระนคร

ที่มา : กรมการผังเมือง

มาตราส่วน

แผนที่ 5.4

ภาควิชาการวางผังภูมิสถาปัตย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมการค้าภายในพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย การค้าในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด ประสานกันอยู่ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการค้าในอาคาร และการค้าหาบเร่แผงลอย ซึ่งการค้าทั้งสองนี้ก่อให้เกิดรูปแบบการใช้ที่ดินและการวางตัวของกิจกรรมภายในย่านการค้าของชุมชน

จากการศึกษากิจกรรมการค้าแต่ละประเภท พบว่ากิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ศึกษามักเกิดขึ้นบริเวณริมถนนเลียวนแม่น้ำเจ้าพระยา ใกล้กับทางแยกที่มีถนนตัดผ่าน เนื่องจากเป็นย่านที่มีประชาชนอาศัยอย่างหนาแน่นหรือบริเวณชุมชนที่อยู่ใกล้วัดและใกล้สถานศึกษาสามารถเข้าถึงได้สะดวก

กิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้น เป็นลักษณะของร้านจำหน่ายสินค้าพวกอุปโภคบริโภคประจำวัน อันได้แก่ ร้านจำหน่ายอาหาร ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ร้านจำหน่ายของชำ ร้านจำหน่ายยา ร้านจำหน่ายเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ร้านตัดผม

ส่วนกิจกรรมการค้าพวกเครื่องเขียนแบบเรียน เครื่องไฟฟ้า คลินิก ธนาคาร ร้านจำหน่ายรถยนต์ และรถจักรยานยนต์หรือศูนย์การค้า จะตั้งอยู่ในเขตเกาะเมือง และถนนโรจนะ ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ศึกษา แต่การเข้าถึงพื้นที่ดังกล่าวในปัจจุบันสามารถทำได้สะดวกเนื่องจากมีถนนและสะพานเชื่อมต่อถึงกัน ทำให้ประชาชนนิยมเข้าไปจับจ่ายใช้สอยในเขตเกาะเมืองและถนนโรจนะมากกว่า เนื่องจากมีสินค้าหลากหลายให้เลือกซื้อ

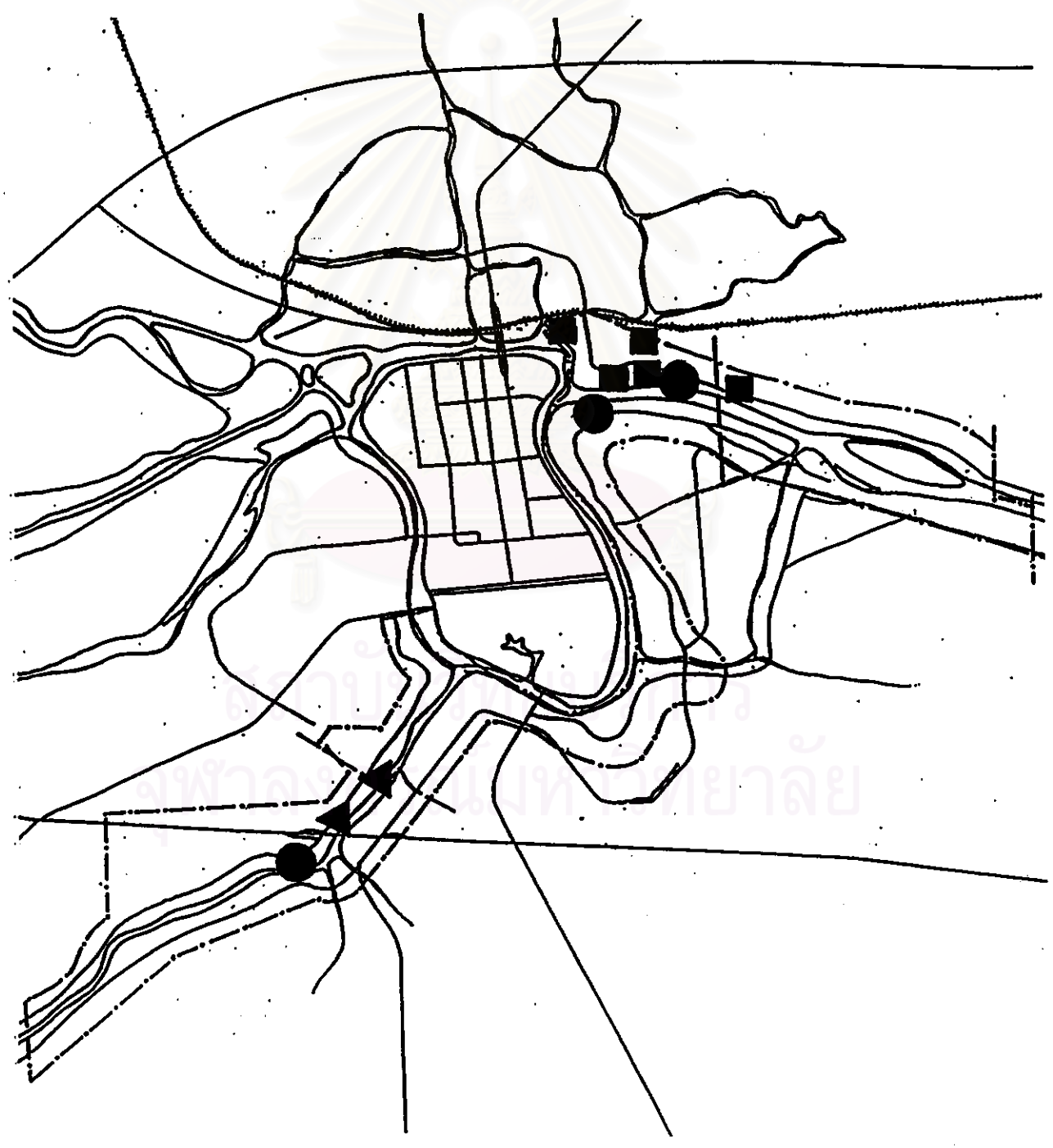
อุตสาหกรรม

บริเวณอุตสาหกรรมและคลังสินค้ากระจายอยู่ทั่วไปตามริมแม่น้ำเจ้าพระยาส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ให้บริการแก่ชุมชนในท้องถิ่น ได้แก่ อุตสาหกรรมบริการซ่อมเครื่องยนต์ เชื่อม อีกร รองลงมาได้แก่ โรงสีข้าว โรงเลื่อยไม้ outhouse และโกดังเก็บสินค้าเกษตร (แผนที่ 5.5)

หน่วยงานของรัฐ

บริเวณสถาบันการศึกษา สถาบันราชการและสถาบันศาสนา สถานศึกษาในพื้นที่ศึกษามักจะเป็นโรงเรียนในสังกัด สปช. เสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือสังกัดกรมสามัญจะตั้งอยู่ในเขตเกาะเมือง ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ศึกษา สถาบันราชการได้แก่ สถานีอนามัย ศูนย์พัฒนาตำบล สำหรับศูนย์ราชการในปัจจุบันได้ย้ายออกไปบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ตำบลคลองสวนพลูซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ศึกษา สถาบัน

การวางผังเฉพาะ พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา	แนวก : ที่ตั้งอุตสาหกรรม	สัญลักษณ์ ■ โรงงานอุตสาหกรรมหนัก ● โรงงานอุตสาหกรรมกระดาษ ▲ นิคมเครื่องมือเครื่องใช้	ที่มา : ชุมการสำรวจ มาตราส่วน	แผนที่ 5.5	ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสนาในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วยวัด 26 วัด มัสยิด 12 แห่ง โบสถ์คริสต์จำนวน 1 แห่ง
ตั้งกระจัดกระจายไปตามชุมชนริมแม่น้ำทั้งสองฝั่ง (แผนที่ 5.6)

ก) สถานะราชการ

ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา เป็นบริเวณที่มีสถานที่ราชการอยู่น้อย
มาก เนื่องจากในสมัยก่อนเป็นบริเวณที่การคมนาคมเข้าถึงได้ยากมากต้องใช้การคมนาคมทาง
น้ำเท่านั้น ทำให้ไม่ค่อยมีหน่วยงานราชการใหญ่ ๆ เช่น ศาลากลางหรือศูนย์ราชการไปตั้งอยู่
หน่วยงานราชการเดิมมักจะกระจุกตัวอยู่ภายในเกาะเมือง ซึ่งปัจจุบันทางจังหวัดมีนโยบายที่
จะทำให้เกาะเมืองเป็นพื้นที่อนุรักษ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทำให้หน่วยราชการหลายหน่วยงาน
ได้ย้ายออกไปตั้งอยู่ในศูนย์ราชการแห่งใหม่ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ที่ดินจำนวน 70 ไร่
จากเอกชนบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลคลองสวนพลู อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรี-
อยุธยา

สถานที่ราชการในพื้นที่ศึกษาจึงประกอบไปด้วยโรงเรียนในสังกัด สบช.
สถานอนามัยประจำตำบล โรงเรียนจักรของค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์
ไทย-ญี่ปุ่น รวมทั้งสิ้น 33 หน่วยงาน (แผนที่ 5.7)

ข) สถานศึกษา

ภายในพื้นที่ศึกษาในอดีตมีการเข้าถึงได้ยากทำให้มีสถานศึกษาตั้งอยู่จำนวน
ไม่มากนัก อันได้แก่ (แผนที่ 5.8)

โรงเรียนในสังกัด สบช. จำนวน 14 โรงเรียน มีนักศึกษาทั้งชายและหญิงรวม
ประมาณ 4,500 คน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 2 โรงเรียน
มีนักศึกษาทั้งชายและหญิง รวมประมาณ 2,000 คน

โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 3 โรงเรียน มีนักศึกษารวมประมาณ 900
คน

ส่วนโรงเรียนในสังกัดกรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือ
หน่วยงานระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ไม่มี

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แหล่ง : ส่วนกลางของเมืองและแหล่ง
โบราณคดี

สัญลักษณ์

- วัด
- ⊕ วัดร้าง
- โบราณคดีพิเศษ
- ◊ สลักหินสมัย
- โรตเระ
- ◼ โบราณคดีกรมช่าง
- ▲ โบราณคดี/ศิลปศึกษา
- ◻ โบราณคดี/ศิลปศึกษา

ที่มา : องค์การนิคม

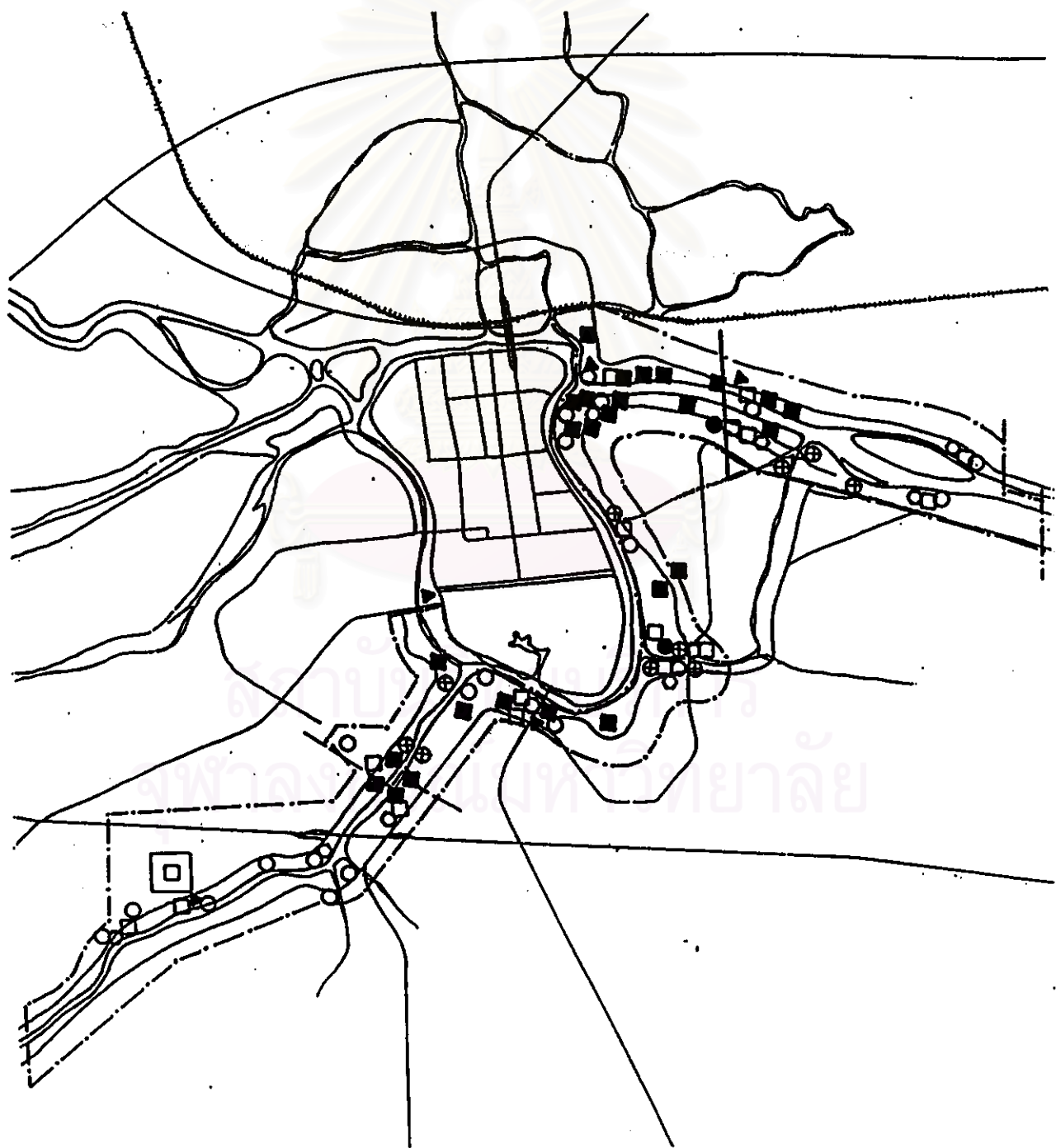
มาตราส่วน

แผนที่ 5.6

ภาควิชาการวางผังเมืองและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แนวก :
สีทองสีดงสีน้ำเงินสีฟ้า

สัญลักษณ์

- พระที่นั่งมณฑลวิเศษ
- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
- วัดราชบูรณะ
- ถนนสีสุกรีใหม่
- มิวเซียม
- พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยา
- สวนสมเด็จพระฯ
- โบสถ์พญายอ
- ศูนย์ประวัติศาสตร์ที่ 1
- โบสถ์พญายอ
- ศูนย์ประวัติศาสตร์ที่ 1
- โบสถ์พญายอ

ที่มา : งามกรสิริรวม

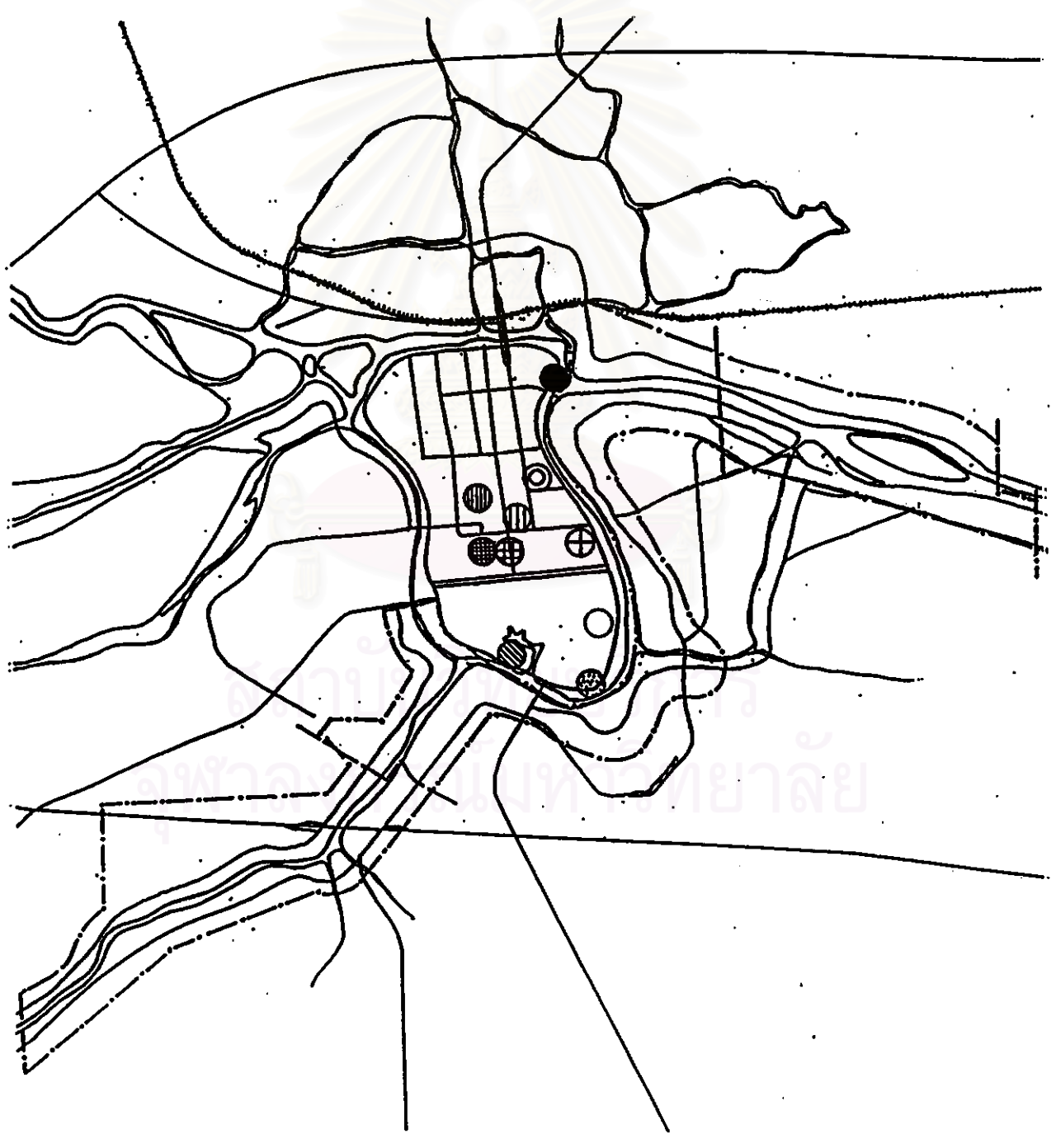
ขนาดส่วน

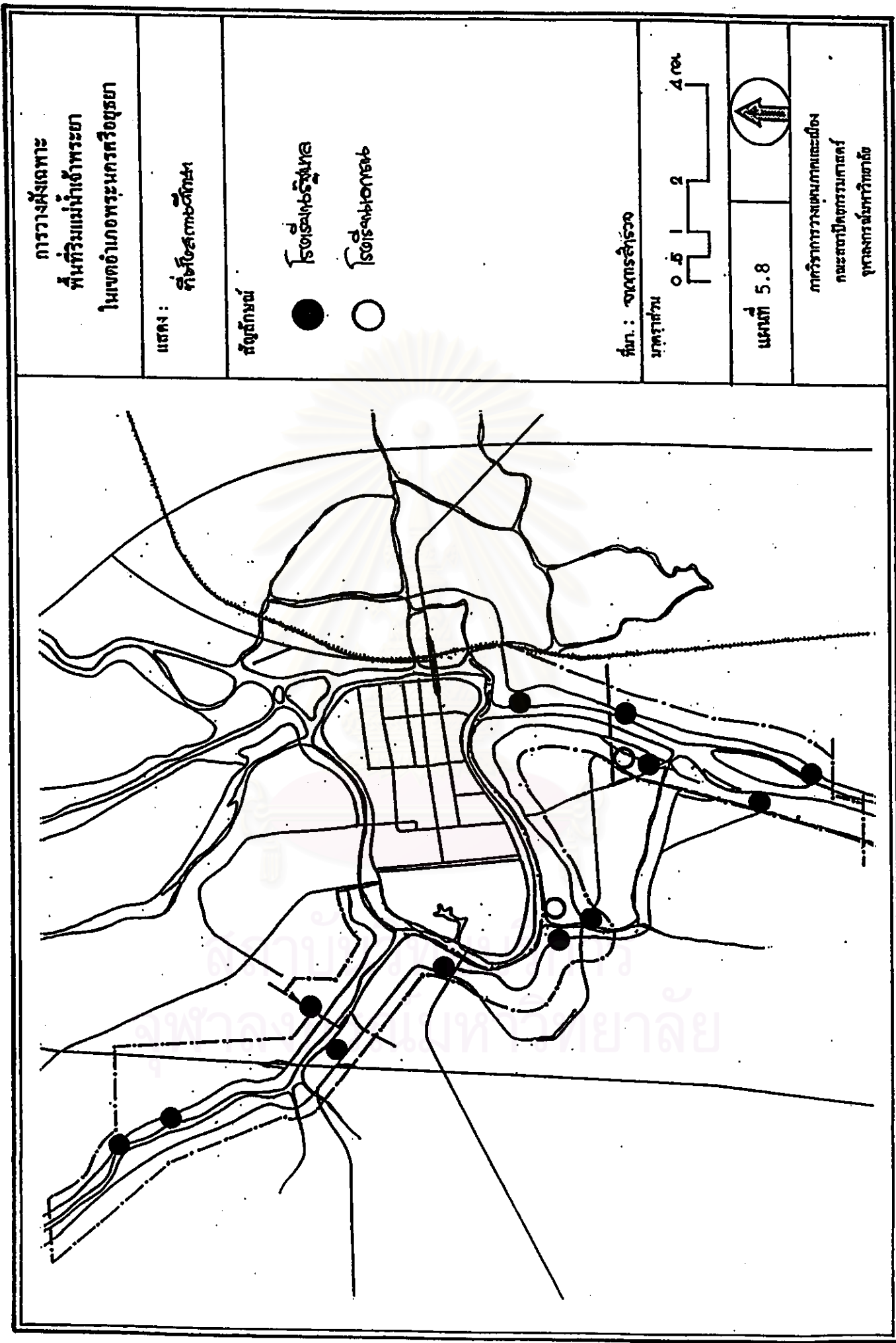

แผนที่ 5.7

ภาควิชาการวางผังและภูมิสถาปัตย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครหรือชวบรยา

แสดง :
ที่ตั้งโรงพยาบาล

- สัญลักษณ์
- โรตเรียนของรัฐ
  - โรตเรียนเอกชน

ที่มา : องค์กรสำรวจ

มาตราส่วน

แผนที่ 5.8

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค) ศาสนา

ในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วยวัดที่ยังใช้ประกอบศาสนกิจอยู่ในปัจจุบันจำนวน 26 วัด ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต เป็นที่ประกอบศาสนกิจ เป็นศูนย์กลางของชุมชนในละแวกบ้าน นอกจากวัดแล้วยังมีมัสยิดจำนวน 12 แห่ง โบสถ์คริสต์ จำนวน 1 แห่ง ซึ่งก่อสร้างมานานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นวัด มัสยิด โบสถ์คริสต์ ก็ถือว่าเป็นศูนย์กลางของ ชุมชนละแวกบ้านเช่นกัน เป็นที่รวมของชุมชนชาวพุทธ มุสลิม และชาวคริสต์ (แผนที่ 5.9)

สถานที่พักผ่อนและที่โล่งเพื่อันทนาการ

เนื่องจากชุมชนริมน้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา เป็นชุมชนที่ไม่ใหญ่มากนัก มีจำนวน ประชากร ไม่มากพอที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านบันเทิงต่าง ๆ ให้ดำเนินอยู่ได้ กอปรกับ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำให้ภายใน ชุมชนไม่มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมากนัก อีกทั้งในพื้นที่ศึกษาก็อยู่ใกล้กับตัวเมืองพระนครศรี- อยุธยา กิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ จึงมักจะกระจุกตัวอยู่ภายในเขตเกาะเมืองและถนนวิภาวดี- อยุธยา แต่ก็ยังมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือประชาชน ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด นั่นก็คือสวนสาธารณะอนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสุริเยศย ไทโย ตำบล บ้านใหม่ ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ 200-300 เมตร หรือที่ชาวบ้านมักเรียกกัน ว่า "สวนนก" เนื่องจากในช่วงฤดูหนาวบรรดานกน้ำต่าง ๆ ได้อพยพมาอาศัยเป็นจำนวนมาก อันได้แก่ก้นก้นน้ำ นกเป็ดน้ำ เป็นต้น ทำให้เกิดผลกระทบกับพื้นที่ศึกษามากพอสมควร คือใน ช่วงวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก ประชาชนในละแวกนี้ส่วนหนึ่ง ได้หันมาประกอบอาชีพค้าขาย ได้แก่ พวกอาหารและเครื่องคัมต่าง ๆ ทำให้เศรษฐกิจของคน ในหมู่บ้านแถบนี้ดีขึ้นกว่าเดิมมาก

สรุปการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่ริมน้ำ

ในอดีตพื้นที่ริมน้ำเจ้าพระยาในเขตพื้นที่ศึกษา มีการใช้ประโยชน์กันอย่างคึกคัก โดยเฉพาะบริเวณตลาดหัวแหลม ซึ่งเป็นย่านการค้าเดิมเนื่องจากอาศัยเส้นทางน้ำเป็นเส้น ทางคมนาคมขนส่ง กิจกรรมชีวิตเมืองจึงเกิดขึ้นบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งการคมนาคม

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แสดง :
พื้นที่สีเขียว

สัญลักษณ์

พื้นที่สีเขียว

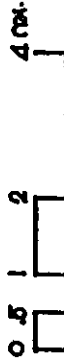
พื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียว

ที่มา : งานก่อสร้าง

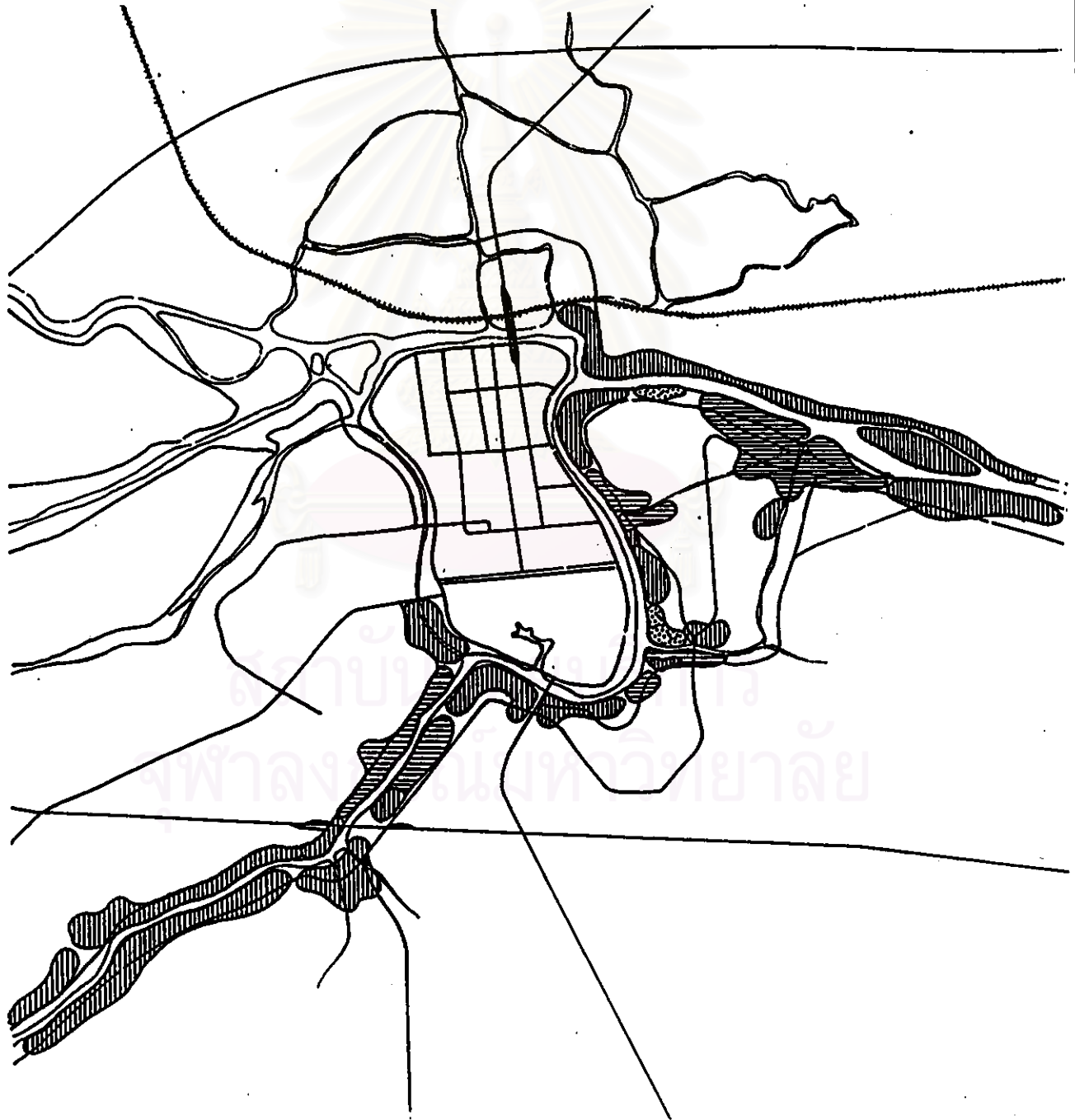
มาตราส่วน

แผนที่ 5.9

ภาควิชาการวางผังและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การค้าขาย ทบปะสัมพันธ์กันและการอยู่อาศัย ต่อมาเมื่อโครงสร้างระบบการคมนาคมเปลี่ยนไปใช้เส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ ชุมชนเมืองพระนครศรีอยุธยาได้ขยายตัวออกไปบริเวณด้านนอกริมทางหลวงมากขึ้นเรื่อย ๆ พื้นที่ริมน้ำกลายเป็นพื้นที่ด้านในที่ขาดการเข้าถึงที่สะดวก การใช้สอยพื้นที่ริมน้ำจึงน้อยลง ผู้ที่จะเข้ามาใช้สอย ได้แก่ เจ้าของร้าน หรือผู้ที่มีที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณนั้น หรือแม้แต่ตลอดแนว 2 ฝั่งแม่น้ำในพื้นที่ศึกษา ปัจจุบันก็มีการใช้ประโยชน์น้อยมาก ไม่มีการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำให้สามารถเข้าถึงและเกิดการใช้ประโยชน์มากนัก บทบาทของน้ำจึงถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง ทุกคนต่างหันหน้าเข้าหากถนนกันหมด

จึงเป็นเรื่องน่าเสียดายที่เราจะทอดทิ้งพื้นที่ที่มีคุณค่าของชุมชนให้เป็นเพียงคลังที่มีต้นไม้ปกคลุมให้แต่ความเขียวเพียงอย่างเดียว น่าที่จะมีการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตในชุมชน เนื่องจากพื้นที่ริมน้ำเป็นบริเวณที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม และเมื่อมีการพัฒนาให้ดีแล้วจะสามารถใช้เป็นแนวเขื่อนกั้นน้ำ เป็นสถานที่พักผ่อน ทบปะสัมพันธ์ของคนในชุมชนและเพิ่มชีวิตเมืองให้เกิดความคึกคักขึ้น

กิจกรรมภายในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกิจกรรมศูนย์กลางได้ 4 กลุ่ม คือ กิจกรรมพาณิชย์กรรม สถาบันราชการ และบริการสาธารณะ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา กิจกรรมศูนย์กลางเหล่านี้ต่างกระจายกันอยู่ทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำ โดยมีกิจกรรมพาณิชย์กรรมตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา และตามชุมชนต่าง ๆ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนสถาบันราชการที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข สภาค่าบล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะให้บริการแก่ประชาชนในละแวกบ้านเท่านั้น โดยเฉพาะศูนย์บริการสาธารณสุขจะให้บริการด้านการสาธารณสุขมูลฐานเสียมากกว่า กรณีเจ็บไข้ได้ป่วยหนัก ๆ ประชาชนมักเดินทางเข้าไปรักษาในโรงพยาบาลและคลินิกที่ตั้งอยู่ในเกาะเมืองมากกว่า เนื่องจากระยะทางและการเข้าถึงในปัจจุบันสะดวกมาก โดยเฉพาะทางรถยนต์มีถนนและสะพานเชื่อมต่อถึงกันได้สะดวกมาก สถาบันการศึกษาในพื้นที่ศึกษา มักจะเป็นสถาบันการศึกษามัธยมศึกษาสูงกว่าการศึกษาในระดับสูง เนื่องจากในอดีตการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาค่อนข้างลำบาก ต้องใช้การสัญจรโดยทางเรือ สถานศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมจึงมักตั้งอยู่ในเกาะเมืองซึ่งเคยเป็นศูนย์ราชการเดิมเท่านั้น แต่ปัจจุบันสถาบันการศึกษาสังกัด สปช. ในพื้นที่ก็ได้ขยายการศึกษาขึ้นไปสูงกว่าระดับประถมศึกษาแล้วหลายโรงด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอีก 1 แห่งที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาด้วย ด้านศาสนศึกษามีโรงเรียนที่สอนศาสนาอิสลาม 1 แห่งด้วยกัน ตั้งอยู่บริเวณชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลาม (แผนที่ 5.6)

การใช้ที่ดินภายในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา มีการวางตัวของกิจกรรมการใช้ที่ดินที่กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และตามลำคลองสายต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา

ย่านการค้าในพื้นที่ศึกษา ปัจจุบันเกาะตัวอยู่บริเวณถนนเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งสองฝั่ง ใกล้กับย่านชุมชนที่ประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น กิจกรรมการค้า ได้แก่ ร้านขายของชำ ร้านขายอาหาร ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ

บริเวณที่อยู่อาศัยยังคงกระจุกกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำ และถนนเลียบริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นถนนสายหลักของชุมชน และเป็นถนนที่เชื่อมต่อระหว่างอำเภอพระนครศรีอยุธยา กับอำเภอบางบาลและอำเภอพระนครศรีอยุธยากับอำเภอบางปะอิน ทำให้การคมนาคมหาสู่ระหว่างชุมชนในพื้นที่ศึกษากับตัวเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นไป ได้โดยสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งพื้นที่บริเวณนี้ยังเป็นสถานที่ที่น่าอยู่อีกด้วย โดยที่ไม่มีสิ่งรบกวนจากภายนอกมากนัก โดยเฉพาะฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยายังคงเป็นชนบทอยู่มาก เนื่องจากในอดีตการเข้าถึงพื้นที่บริเวณนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากพอสมควร ต้องอาศัยการสัญจรโดยทางเรือเป็นหลัก

บริเวณสถานที่ราชการ มักตั้งอยู่ริมถนนเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกใกล้ ๆ กับชุมชนที่มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเพื่อบริการให้กับประชาชนในละแวกนั้น ๆ

โรงเรียน วัด มักตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหน่วยงานราชการ ใกล้กับถนนเลียบริมแม่น้ำ เพื่อการสะดวกในการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียน และสะดวกในการเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ในวันสำคัญต่าง ๆ

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชนมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ 1 แห่ง ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่วีรสตรีของไทย คืออนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสุริเยทัย และสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนเมือง มากกว่าจะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในพื้นที่ แต่คนในพื้นที่ก็ได้รับผลกระทบทั้งในด้านดีและไม่ดีตามไปด้วยเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าการใช้ที่ดินของชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา ในหลายส่วนมีสภาพไม่เหมาะสม มีการใช้ที่ดินปะปน ไม่เป็นระเบียบ บางแห่งอาจจะมีการสร้างอาคารซ้อนทับหรือใกล้กับ โบราณสถานที่ตั้งเรียงรายอยู่ 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้โบราณวัตถุและศิลปกรรมของทัศนียภาพอันงดงามของโบราณสถาน โบราณวัตถุและความงดงามของทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในบางแห่งการตั้งชุมชนและการใช้ที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นไปตามยถากรรม ไม่มีระบบการวางผังเมืองที่ดี มีการขยับถ่ายของเสียลงในแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ

ส่วนราคาที่ดินสำหรับบริเวณนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณอื่น ๆ แล้วจะเห็นว่าราคาที่ดินได้ปรับตัวเป็นอย่างมาก ราคาที่ดินโดยสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2539 ได้กำหนดราคาที่ดินไว้สูงสุดประมาณ 5,000 บาทต่อตารางวา คือบริเวณสี่แยกวัดกษัตราธิราช ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3263 และริมถนนสายวัดพันธุเชิง-บางปะอิน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3059) ส่วนบริเวณอื่น ๆ เฉลี่ยประมาณ 2,000-4,000 บาทต่อตารางวา (แผนที่ 5.10) ส่วนบริเวณที่มีราคาที่ดินต่ำสุด คือ บริเวณตำบลบ้านรุนติดกับถนนเลียบบคลองชลประทาน และตำบลคลองตะเคียนติดถนนเลียบบคลองชลประทาน เฉลี่ยประมาณ 1,000 บาทต่อตารางวา และเนื่องจากราคาที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษาโดยทั่วไปเฉลี่ยแล้วไม่สูงมาก ดังนั้นจึงมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรเกิดขึ้น อันเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้รูปแบบการใช้ที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลง

3) ความสัมพันธ์ของอาคารกับการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ศึกษา บริเวณย่านการค้าของเมือง พบว่า ลักษณะทางกายภาพของอาคารประเภทการค้า มีลักษณะเป็นตึกแถวสมัยเก่าและห้องแถวไม้ตั้งอยู่ 2 ข้างถนนเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา และกลุ่มบ้านเรือนทรงไทยตั้งกระจุกกระจายชิดติดกับริมแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนชุมชนแออัดก็จะกระจุกตัวอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับโรงสี โรงเลื่อยไม้ วัด มัสยิด ฯลฯ

ความสูงอาคาร ส่วนใหญ่เป็นอาคารสูง 2 ชั้น และบ้านทรงไทยยกพื้นสูง ซึ่งปรากฏให้เห็นบริเวณชุมชนเดิมริมแม่น้ำเจ้าพระยา ความสูงของอาคารจะมีความสอดคล้องกับลักษณะอาคาร และสัมพันธ์กับการขยายตัวของย่านการค้า กล่าวคือบริเวณชุมชนริมน้ำเดิมจะเป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้น หรือบ้านยกพื้นสูง และความสูงของอาคารจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นอาคาร 2-3 ชั้น เมื่อเข้าไปใกล้ถนนเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา

การใช้อาคารส่วนใหญ่เป็นการใช้อาคารเพื่อการค้าและพักอาศัยร่วมกัน โดยมีความหนาแน่นของการใช้อาคารประเภทนี้อยู่บริเวณถนนเลียบบแม่น้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้าถึงประชากร สำหรับการใช้อาคารเป็นโกดัง และที่พักอาศัยร่วมกันปรากฏบริเวณรอบ ๆ ย่านการค้า บริเวณชุมชนเดิมและพื้นที่ริมน้ำ ในอดีตอาคารเหล่านี้ได้เคยเป็นอาคารสถานที่ค้าขายมาแล้ว แต่ต่อมาย่านการค้าขยายตัวออกไปเรื่อย ๆ ร้านค้าเหล่านี้จึงต้องย้ายกิจการของตนเองตามออกไป เพื่อความได้เปรียบทางการค้า อาคารร้านเดิมจึงถูกใช้เป็นที่เก็บของหรือถูกปิดทิ้งไว้

ลักษณะอาคารส่วนใหญ่จะอยู่ในสภาพกลางแก่กลางใหม่ อาคารเก่าที่ได้รับการดูแลรักษาดี จะเป็นอาคารที่ยังมีการใช้อาคารเพื่อการค้าและพักอาศัยอยู่ร่วมกันทำให้เจ้าของร้านมีการดูแลรักษาอยู่เสมอ ส่วนอาคารที่ใช้เป็นโกดังเก็บของจะมีสภาพที่เก่าเพราะขาดการดูแลทั้งที่บางแห่งเป็นอาคารที่สร้างขึ้นมาในช่วงเวลาเดียวกัน สำหรับอาคารเก่าและมีสภาพทรุดโทรมมาก ได้แก่อาคารในบริเวณชุมชนริมน้ำเดิม มีสภาพเป็นอาคารและบ้านไม้ 2 ชั้น ง่ายต่อการเกิดอัคคีภัย

4) ระบบสาธารณสุขโคกอื่น ๆ โดยปกติแล้วพื้นที่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งยังมิได้มีการพัฒนาระบบสาธารณสุขโคกอย่างสมบูรณ์เต็มบริเวณพื้นที่ จะมีก็เฉพาะบริเวณถนนเลียบริมน้ำในเขตเทศบาลและชุมชนหนาแน่น ซึ่งยังมีจำนวนที่ไม่หนาแน่นนัก ดังนั้นการให้บริการสาธารณสุขโคกแต่ละประเภทจะมีลักษณะดังนี้

ระบบประปา ซึ่งเป็นสาธารณสุขโคกที่สำคัญมากสำหรับแหล่งชุมชนทุกประเภท การให้บริการน้ำประปาบริเวณพื้นที่ศึกษาซึ่งมีข้อจำกัดอยู่มาก ส่วนใหญ่จะให้บริการเฉพาะในเขตเทศบาลบริเวณถนนเลียบริมน้ำและชุมชนตามเส้นทางคมนาคม (ถนน) ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำประปายังไม่ส่งผลมากนักต่อพื้นที่ เพราะประชาชนบางส่วนได้อาศัยแหล่งน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา, น้ำบ่อและน้ำบาดาล (แผนที่ 5.11)

ระบบกำจัดน้ำเสีย ในบริเวณพื้นที่ศึกษาซึ่งมิได้มีระบบกำจัดน้ำเสียหรือระบายน้ำใด ๆ ทั้งสิ้น รวมถึงการระบายน้ำฝน สภาพทั่วไปขณะนี้ปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ ดังนั้นในปัจจุบันที่เห็นอยู่น้ำเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากอาคารประเภทต่าง ๆ นั้นได้ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเช่นแม่น้ำลำคลอง จะมีบางพื้นที่เป็นที่ลุ่ม มักเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในกรณีที่ไม่สามารถระบายน้ำลงแหล่งน้ำธรรมชาติได้ เกิดการขังน้ำเหม็นของน้ำโสโครก (แผนที่ 5.12) ซึ่งเป็นผลทำให้สภาพแวดล้อมบริเวณนั้นเสียไป แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรคำนึงถึงระบบกำจัดน้ำเสีย (Treatment Plant) โดยจะต้องนำมาใช้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์สภาพพื้นที่บริเวณริมน้ำ ตลอดจนคุณภาพของน้ำ และสามารถใช้สำหรับชุมชนได้ทั้งในด้านอุปโภคและบริโภค

ระบบกำจัดขยะ โดยทั่วไปจะมีรถขยะของทางราชการมารับไปกำจัด โดยเฉพาะพื้นที่ศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา จะมีก็แต่บริเวณชุมชนหนาแน่นนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้างในพื้นที่ อีกทั้งพื้นที่ศึกษาเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมอยู่เสมอ เป็นผลทำให้ขยะที่ตกค้างในชุมชนจะจัดกระจายออกไปตามแหล่งน้ำในธรรมชาติและภายในชุมชน

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แผนที่ :
การปรับปรุงเขตประปา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา

สัญลักษณ์

- การประปาชั่วคราว
- เส้นทางท่อประปา
- พื้นที่ปรับปรุงประปา
- เขตปรับปรุงประปา

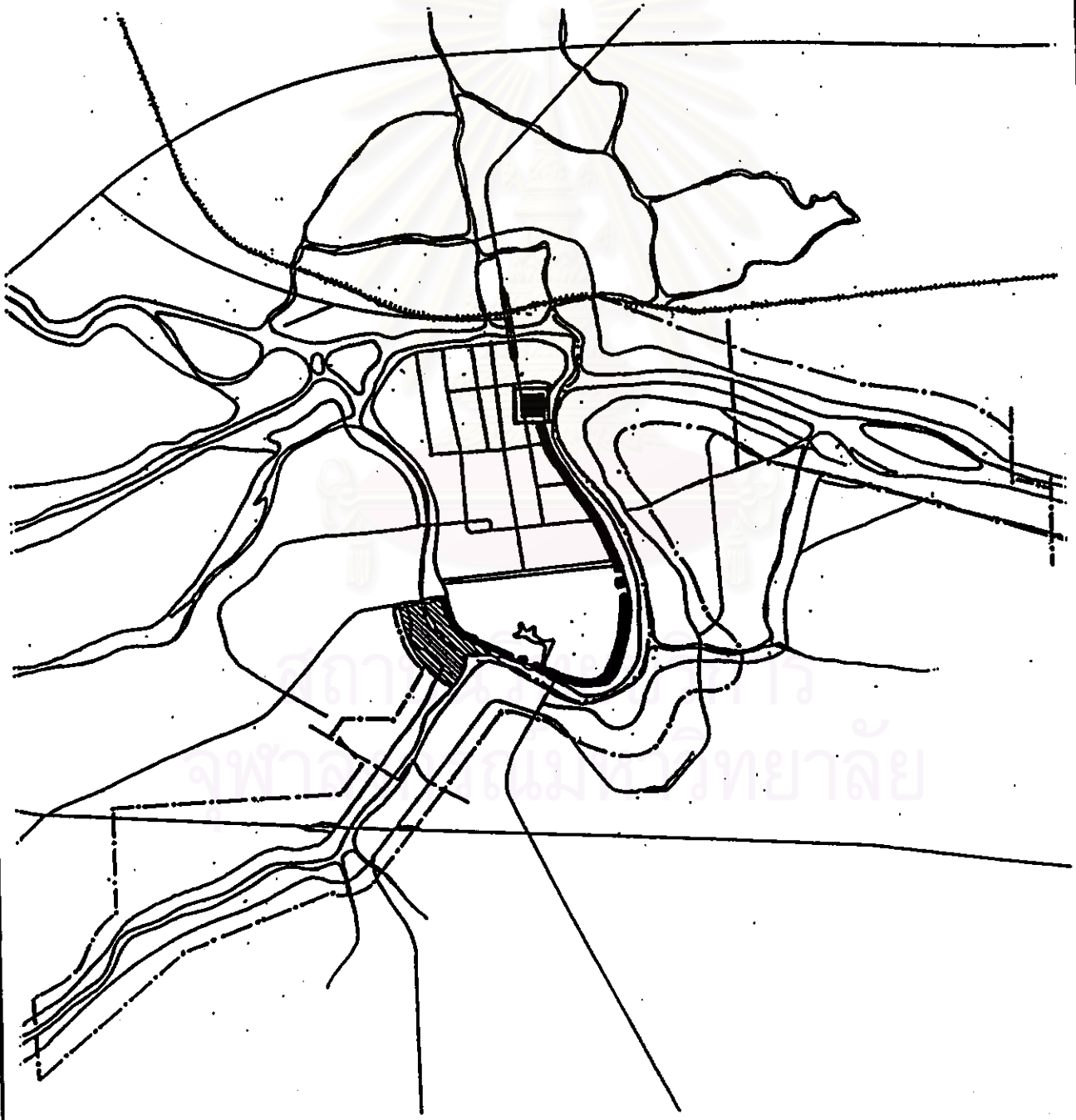
ที่มา : องค์การสำรวจ

ภาคพื้นดิน

แผนที่ 5.11

ภาควิชาการวางผังและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

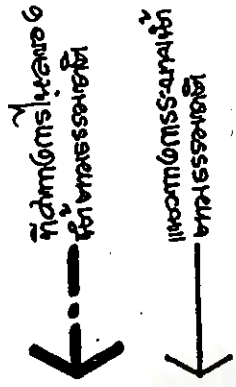
สงวนลิขสิทธิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แหล่ง :
ศึกษาศูนย์กลางของแม่น้ำ

สัญลักษณ์

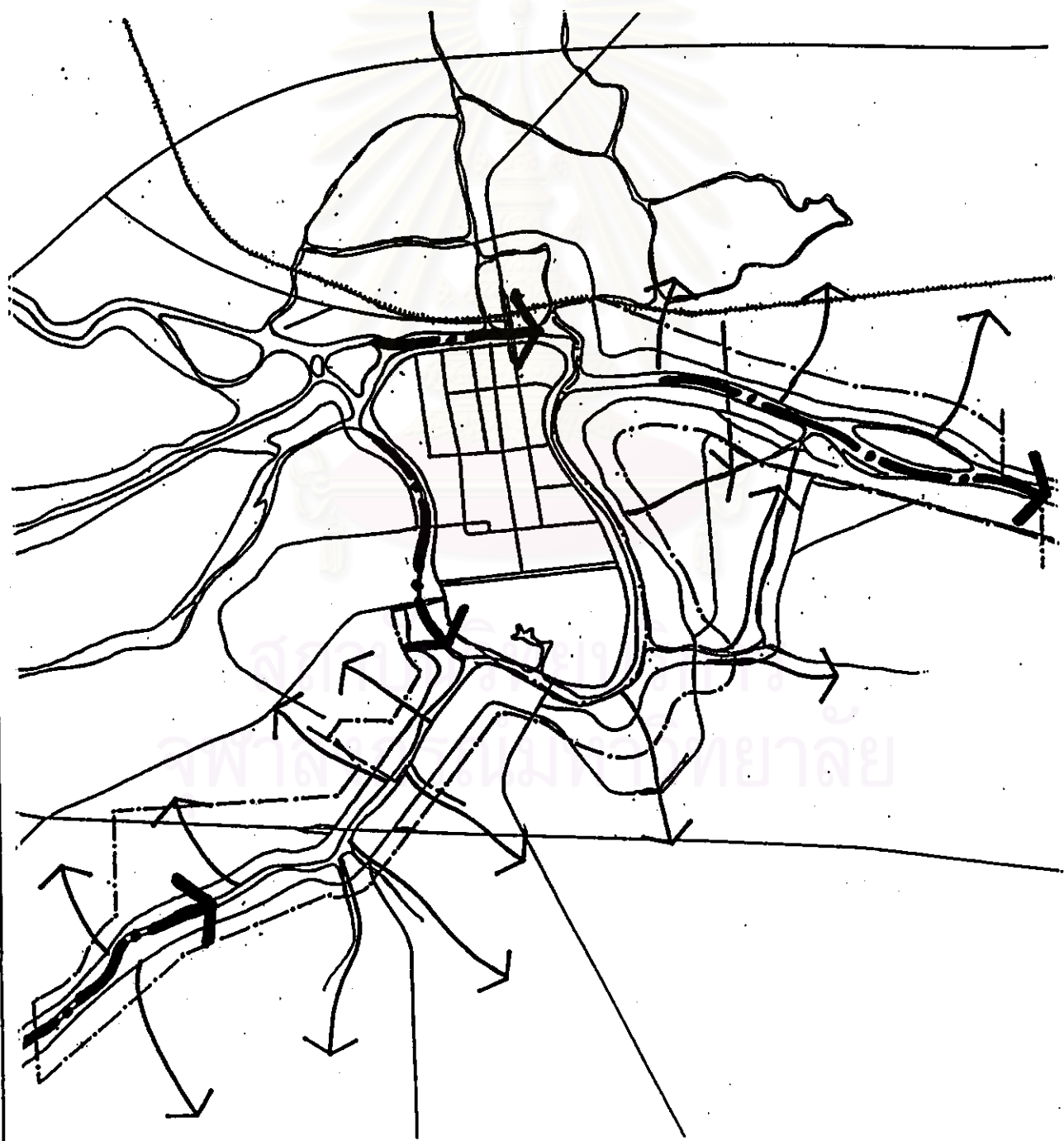
ที่มา :

ขนาดตัว

แผนที่ 5.12

ภาควิชาการวางผังเมืองและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบไฟฟ้าและโทรศัพท์ ในด้านการให้บริการไม่มีปัญหาแต่อย่างไร แต่มีข้อพิจารณาถึงจำนวนดวงไฟและจำนวนโทรศัพท์สาธารณะยังไม่เพียงพอบริเวณถนนสายรอง และภายในชุมชน ส่วนระบบการเดินสายไฟฟ้าในลักษณะของการโยงพาดสายตามเสาในบางพื้นที่ ในชุมชนแออัดยังมีสภาพที่ไม่เหมาะสมในเรื่องของการต่อสายไฟเข้าบ้าน รวมไปถึงระบบการรักษาความปลอดภัย

5.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1) สภาพทั่วไป

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ศึกษามักจะมีความสัมพันธ์กับอาชีพทางด้านเกษตร ที่ส่งผลต่อสภาพชุมชนและคุณภาพชีวิตของผู้คนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ จึงมีประชาชนจำนวนมากน้อยประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น การบริการเกี่ยวกับการเดินทางเข้าชมโบราณสถาน และการประดิษฐ์สินค้าของที่ระลึกในอนาคต เป็นที่ประมาธได้ว่า กิจกรรมด้านนี้จะยิ่งทวีความสำคัญขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมของรัฐบาลเอง และการคมนาคมที่สะดวกขึ้น

จากการศึกษาพบว่า อาชีพของประชาชนส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพเป็นงานชั่วคราว ส่วนมากมักเป็นผู้ประกอบอาชีพงานประจำ และมักจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเพื่อเข้ามาทำงานในเขตเมือง จึงทำให้ลักษณะอาชีพมีแนวโน้มคงที่และไม่มีมีการเคลื่อนไหวในด้านแรงงานมากนัก

การประกอบกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ทั้งชนิดที่เป็นโรงงานและที่เป็นอุตสาหกรรมครอบครัวของชุมชนแห่งนี้มีความสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจสำหรับชุมชนไม่มากนัก โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นของส่วนบุคคลที่ดำเนินกิจการ เช่น โรงเลื่อยไม้ อยู่ต่อเรือ โรงงานทำอิฐ และโรงสีข้าว ซึ่งแต่ละแห่งจ้างแรงงานอยู่ในวงจำกัด (แผนที่ 5.13)

2) ประชากร

ประชากรในพื้นที่ศึกษา จากข้อมูลจำนวนประชากร ในปี พ.ศ. 2533-2538 โดยหน่วยพัฒนาชุมชนพระนครศรีอยุธยา พบว่า ตำบลบ้านป้อม เป็นตำบลที่มีประชากรมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา เป็นจำนวน 5,402 คน คิดเป็นร้อยละ 28.79 รองลงมาได้แก่ ตำบลบ้านใหม่ มีประชากรเท่ากับ 2,874 คน คิดเป็นร้อยละ 15.32 และตำบลกระมังเป็นตำบลที่มีประชากรน้อยที่สุดในพื้นที่ศึกษา มีประชากรทั้งสิ้น 222 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของ

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แหล่ง : **สวนนกเขาและสวนสาธารณะ
อนุสรณ์ศรีอยุธยา**

สัญลักษณ์

- สวนนกเขา
- สวนสาธารณะ
- ที่จอดรถ

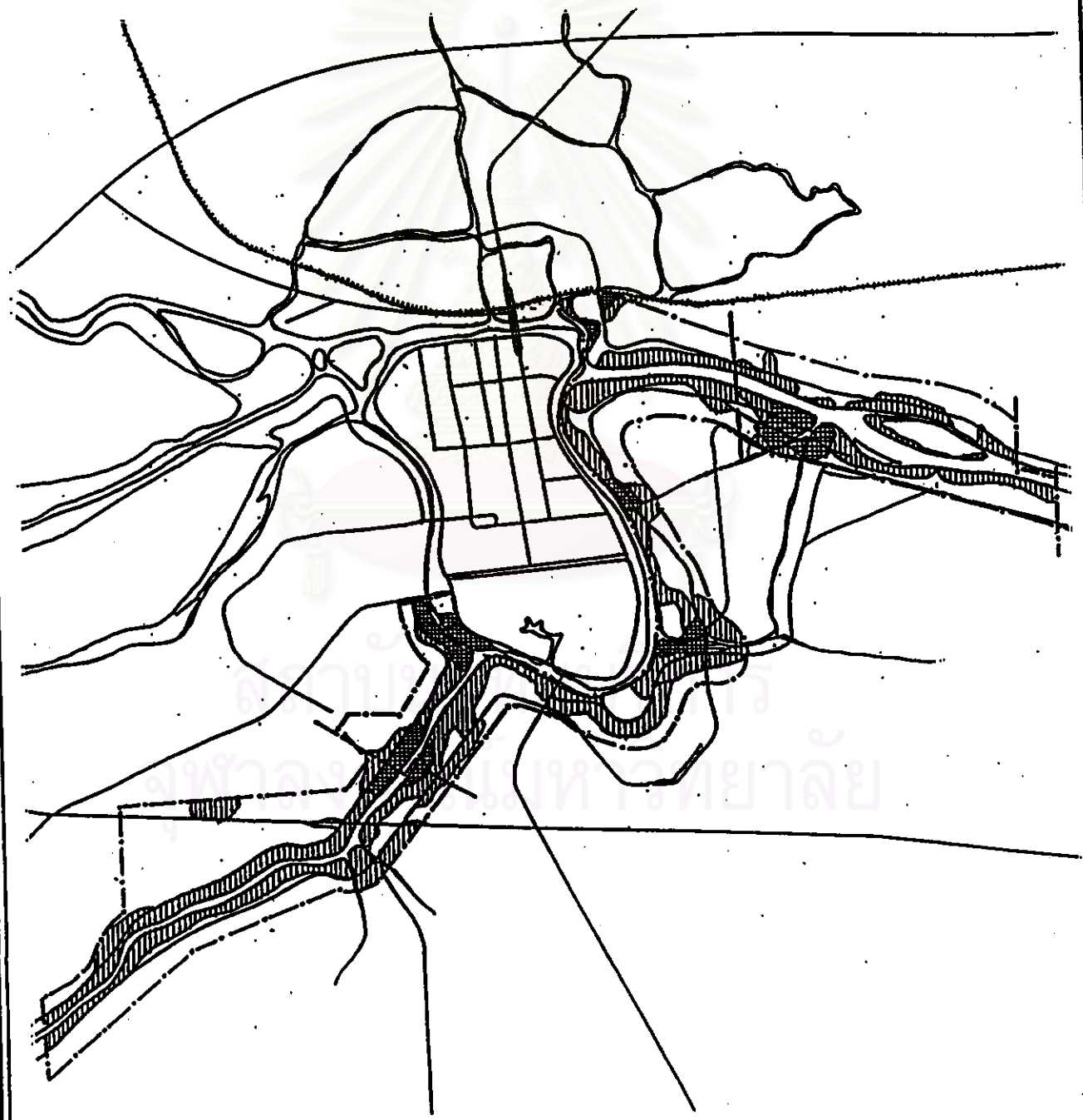
ที่มา : **จากผังบริเวณ**

มาตราส่วน

แผนที่ 5.13

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนประชากรในพื้นที่ทั้งหมด (ตารางที่ 5.1)

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประชากรในอดีตของพื้นที่ พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของประชากรในจำนวนค่อนข้างคงที่ในลักษณะเป็นเส้นตรง ซึ่งในกรณีเช่นนี้ การใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression) ในการคาดประมาณประชากรในอนาคต จะให้ความถูกต้องมากที่สุด ดังนั้น จึงเลือกใช้แบบจำลองเชิงเส้นตรงในการคาดประมาณประชากรในครั้งนี้ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ.2543 จะมีประชากรทั้งสิ้นในพื้นที่เท่ากับ 19,746 คน (ตารางที่ 5.2)

สำหรับผลการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตรายตำบลของพื้นที่ พบว่า ประชากรยังคงกระจุกตัวอยู่มากบริเวณตอนกลางของพื้นที่ โดยตำบลบ้านป้อม มีการเพิ่มเฉลี่ยของประชากรมากที่สุด รองลงมาคือ ตำบลลำเภาล้อม และตำบลบ้านใหม่ ตามลำดับ ซึ่งตำบลบ้านป้อมยังคงมีการกระจุกตัวของประชากรมากที่สุดนั้น เนื่องมาจากเป็นตำบลที่มีการเข้าถึงได้กว่าตำบลอื่น ๆ รวมทั้งสามารถติดต่อกับชุมชนเก่าได้สะดวก ส่วนตำบลลำเภาล้อมเป็นตำบลที่มีการขยายตัวของชุมชน ในลักษณะของการตอบสนองทางด้านแรงงานในพื้นที่ ซึ่งมีความเป็นอุตสาหกรรมมากแห่งหนึ่งในพื้นที่ศึกษา (แผนภูมิที่ 5.1)

5.1.3 สภาพแวดล้อมบริเวณพื้นที่ศึกษา

จากการพัฒนาทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่ศึกษา ทำให้ชุมชนเกิดการขยายตัวในด้านการก่อสร้างอาคารประเภทต่าง ๆ ทั้งของประชาชนและเพื่อรองรับผู้คนที่เข้ามาในพื้นที่ รวมทั้งนักท่องเที่ยว กอปรกับแผนพัฒนาและอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์ภายในเกาะเมือง ส่งเสริมให้พื้นที่โดยรอบกลายเป็นพื้นที่เพื่อรองรับความเจริญจากเขตภายในเกาะเมือง การขยายตัวของที่พักอาศัย อาคารพาณิชย์ อุตสาหกรรม จึงได้ขยายตัวออกมาในพื้นที่โดยรอบ ฉะนั้นในขณะที่จำนวนและประเภทของอาคารดังกล่าวได้เติบโตและขยายต่อไปตามเส้นทางการคมนาคมสายหลัก ในลักษณะการเจริญเติบโตแบบ Linear Development อันจะก่อให้เกิดปัญหาแก่พื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นับเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมมีคุณภาพต่ำลง ดังนั้นจากสภาพแวดล้อมของพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาสามารถมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในพื้นที่ โดยจำแนกพิจารณาได้ดังนี้

ตารางที่ ๖.1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา

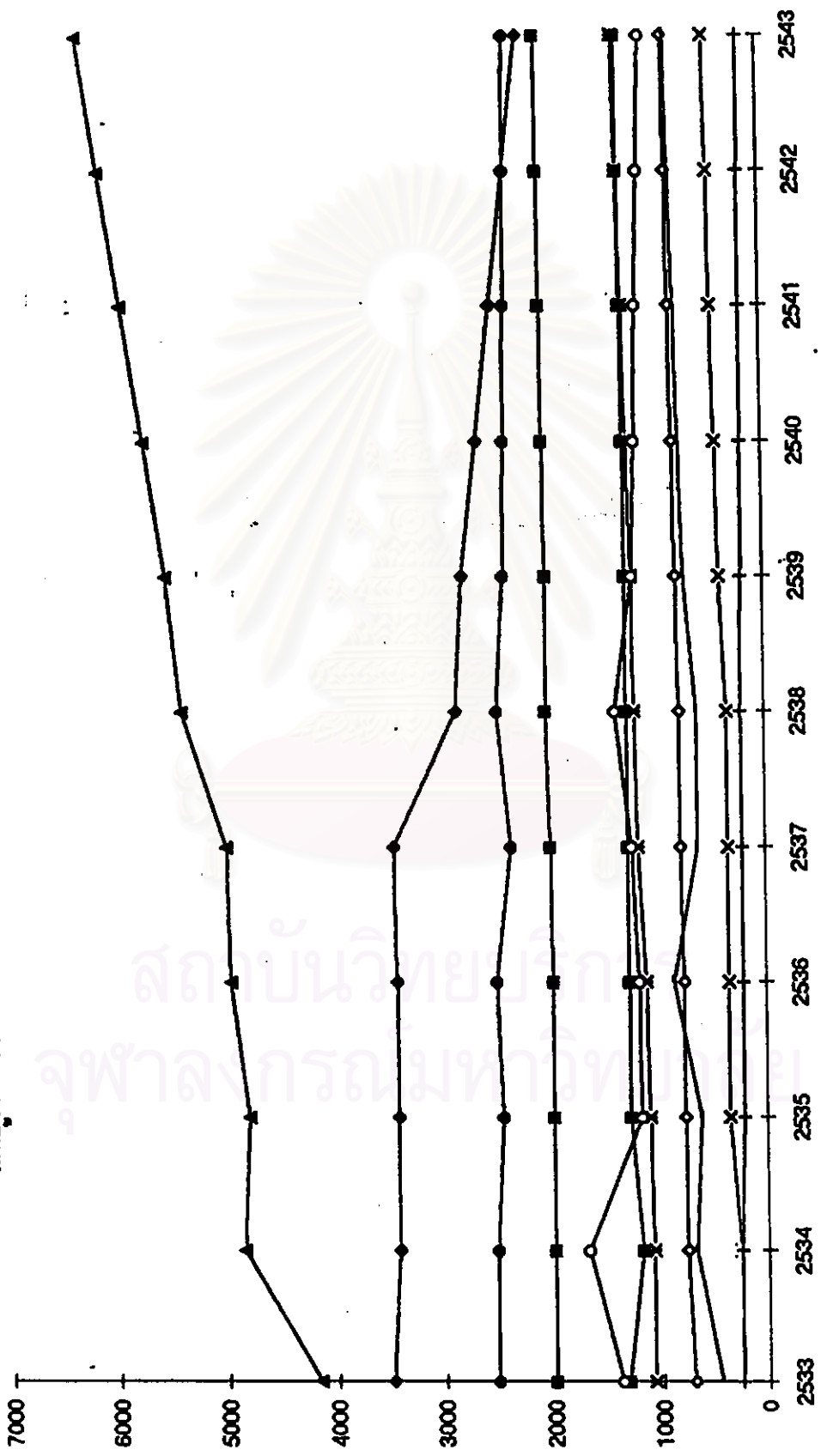
ลำดับที่	ตำบล	2533			2534			2535			2536			2537			2538		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	ภูเขาทอง	971	1091	1990	1023	971	1994	1023	971	1994	1023	971	1994	1029	985	2014	938	1110	2048
2	บ้านใหม่	1272	2216	3488	1466	1959	3425	1210	2215	3425	1206	2230	3436	1884	1576	3460	1415	1459	2874
3	บ้านป้อม	2116	2044	4160	2339	2513	4852	2348	2451	4799	2423	2536	4959	2562	2433	4995	2592	2810	5402
4	ปากกราม	668	395	1083	688	395	1083	691	417	1108	701	427	1128	527	672	1199	533	691	1224
5	ฝ่ายถ้ำ	1157	1361	2518	1182	1136	2518	1242	1218	2460	1266	1244	2510	1226	1145	2371	1201	1290	2491
6	คลองตะเคียน	543	780	1323	586	598	1184	636	648	1284	641	653	1294	641	653	1294	650	653	1303
7	บ้านขุน	306	399	705	361	404	765	341	439	780	341	439	780	386	414	800	386	414	800
8	เกาะเหิน	510	872	1382	785	899	1684	585	600	1185	585	611	1196	587	669	1256	699	702	1406
9	คลองสวนพุง	185	263	448	227	457	684	296	324	620	412	463	875	300	335	635	300	335	635
10	ท่าวาสกรี	103	137	240	123	135	258	173	185	358	173	185	358	173	185	358	173	185	358
11	กะมั่ง	105	145	250	109	139	248	102	116	218	102	116	218	102	116	218	104	118	222
	รวม	7936	9703	17587	8889	9606	18695	8647	9584	18231	8873	9875	18748	9417	9183	18600	8991	9767	18763

ที่มา : พัฒนาการชุมชนนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา (ปี พ.ศ.2533-2543)

ลำดับที่	ตำบล	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
1	อุงทอง	1990	1994	1994	1994	2014	2048	2041	2051	2061	2071	2081
2	บ้านใหม่	3488	3425	3425	3436	3460	2874	3056	2972	2887	2803	2718
3	บ้านป้อม	4160	4852	4799	4959	4995	5402	5541	5735	5930	6124	6318
4	ปากกราม	1083	1083	1108	1128	1199	1224	1245	1275	1306	1337	1367
5	สามถ้ำ	2518	2518	2460	2510	2371	2491	2425	2410	2395	2380	2365
6	คลองตะเคียน	1323	1184	1284	1294	1294	1303	1304	1311	1318	1325	1332
7	บ้านรุน	705	765	780	780	800	800	830	846	863	879	896
8	เกาะเหียน	1382	1684	1185	1196	1256	1406	1236	1203	1170	1137	1104
9	คลองสวนทอง	448	684	620	875	635	635	754	784	813	843	873
10	ท่ามาสุกรี	240	258	358	358	358	358	411	436	462	487	512
11	กะมั่ง	250	248	218	218	218	222	206	199	193	186	180
	รวม	17587	18695	18231	18748	18600	18763	19049	19222	19398	19572	19746

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงการคาดการณ์ประชากรในพื้นที่
ประชากร (คน)

1) ผลภาวะของน้ำเสียและการระบายน้ำ

เนื่องจากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยายังมิได้มีการจัดทำระบบกำจัดน้ำเสียและระบบระบายน้ำสำหรับชุมชน ทั้งการระบายน้ำจากธรรมชาติและชุมชนในขณะที่ปัจจุบันมีการขยายตัวด้านที่พักอาศัยและการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ดังนั้นน้ำเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากชุมชนในพื้นที่ศึกษา จึงถูกจำกัดด้วยลักษณะธรรมชาติอันเป็นที่ลุ่ม หรือปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ อันทำให้เกิดการขังของน้ำเสียต่าง ๆ ภายในชุมชน คุณภาพน้ำในพื้นที่ศึกษาเริ่มมีแนวโน้มลดต่ำลงเมื่อฝนตก กอปรกับน้ำท่วมตลิ่ง น้ำที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นไม่สามารถระบายไหลเวียนได้ เนื่องจากมีถนนเป็นแนวกันน้ำ ไม่ให้น้ำไหลกระจายออกไป จึงทำให้ปริมาณน้ำที่ท่วมขังถูกสะสมกักกันให้ท่วมขังอยู่ในพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม (ส่วนใหญ่พื้นที่การเกษตรมิได้ใช้ประโยชน์แล้ว เนื่องจากเจ้าของที่ดินได้มีการเปลี่ยนการครอบครอง)

สรุป สภาพปัจจุบันนี้ได้เกิดสภาพน้ำเสียขังอยู่ภายในชุมชนและต้องประสบกับปัญหาน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ทั้งทั้งบริเวณพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำทั้งสองฝั่ง ซึ่งขนาดปัญหานี้จะรุนแรงมากขึ้นเป็นทวีคูณ แนวทางในการแก้ไขปัญหาคงควรจัดทำระบบระบายน้ำและเขื่อนป้องกันระดับน้ำ รวมไปถึงการบำบัดคุณภาพน้ำเสีย โดยระบบกำจัดน้ำเสีย (Treatment Plant) ขึ้น เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์พื้นที่ให้มีคุณค่าต่อไป

2) ภาวะการทำลายสภาพแวดล้อมโดยสิ่งปลูกสร้าง

ในปัจจุบันกำลังจะมีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยและอาคารประเภทต่าง ๆ ในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำและในเขตชุมชน โดยเฉพาะอาคารพาณิชย์ประเภทตึกแถว เพื่อรองรับการให้บริการ และเนื่องมาจากราคาที่ดินสูงขึ้น ทำให้ขนาดของที่พักอาศัยลดขนาดเนื้อที่ลง ดังนั้นสภาพพื้นที่แต่เดิมที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และชุมชนพักอาศัยแบบดั้งเดิมที่มีสภาพกลมกลืนกับชุมชนและธรรมชาติจึงเปลี่ยนแปลงไป ภายในพื้นที่เกษตรกรรมได้ถูกเปลี่ยนแปลงจากการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในการครอบครองและเตรียมการเพื่อการพัฒนาที่ดินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงงาน บ้านจัดสรร เป็นต้น

สำหรับชุมชนเดิมก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากความทรุดโทรมและเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา บังเกิดรูปแบบของสถาปัตยกรรมแบบใหม่ เข้าแทนที่รูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ในลักษณะการนำเอาวัสดุอุปกรณ์สมัยใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบเดิม

รวมไปถึงการก่อสร้างที่ผสมผสานรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งเรียกว่า สถาปัตยกรรมเทียม (Pseudo-Architecture) ซึ่งสภาพดังกล่าวมีผลต่ออาคาร (โบราณสถาน) และพื้นที่ข้างเคียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- คุณภาพด้านสุนทรีย์ (Image Quality) ถูกทำให้ลดลง เนื่องจากขาดความเป็นระเบียบ (Disorder) และความไม่น่าดู (Ugliness)
- ทำลายคุณค่าของพื้นที่ด้านหลังหรือรอบข้าง (Loss Area) ในกรณีที่ เป็นอาคารปลูกสร้างที่สูงเป็นที่ชัดเจนขึ้นมา
- ขาดความเชื่อมโยงพื้นที่สำคัญ (Dominant Surface) ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของ Background โดยรอบพื้นที่

3) ปัญหาด้านการเข้าถึงพื้นที่และการจราจร

ในสภาพปัจจุบันสภาพถนนของพื้นที่ศึกษา มีเพียงถนนสายหลักที่เลียบริบกับแนวลำน้ำเท่านั้นที่มีสภาพค่อนข้างดีเป็นบางช่วง ส่วนถนนสายรองและถนนซอย ยังมีสภาพที่ไม่ดีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และมีสภาพชำรุดเป็นบางส่วน ถนนส่วนใหญ่ยังมีสภาพเพียงการรองรับการสัญจรที่จำกัดเพียงรถยนต์ขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันมีการขนส่งด้วยรถบรรทุกขนาดใหญ่เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้คนที่ผ่านไปมา สิ่งปลูกสร้างและโบราณสถาน

ดังนั้นแนวทางในการแก้ปัญหาจึงควรจัดระบบการจราจรให้เหมาะสม โดยการแยกประเภทการใช้ถนนตามกิจกรรมบนพื้นที่ ทิศทางการเดินรถ ปรับปรุงคุณภาพพื้นผิวการจราจร ตลอดจนการออกแบบจัดทางเดินเท้าและภูมิสถาปัตยกรรมตามแนวถนนต่าง ๆ ในเขตชุมชนและโบราณสถาน อีกทั้งการควบคุมน้ำหนักของรถบรรทุกที่วิ่งผ่านพื้นที่โบราณสถานอีกด้วย

4) ภาวะความรุนแรงของราคาที่ดิน

สภาพราคาที่ดินของพื้นที่ขณะนี้มีมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นกว่าในอดีตมากมาย มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดินและผู้ถือครอง ดังนั้นในพื้นที่เดิมที่เคยเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งผลผลิตที่ได้มักไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทำให้เกิดการขายเพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่สำหรับพาณิชย์กรรม ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้สภาพธรรมชาติของพื้นที่เดิมซึ่งเคยสงบเงียบต้องเปลี่ยนไป อันเป็นการทำลายเอกลักษณ์ที่มีคุณค่าของพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เฉพาะแห่งประเภทประวัติศาสตร์ให้กลายมาเป็นลักษณะชุมชนเมืองทั่ว ๆ ไป

5.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในบริเวณพื้นที่ศึกษา

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในบริเวณพื้นที่ศึกษา มีความเป็นไปได้สูงและรวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจ และนโยบายที่จะให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเดิมจากภายในเกาะเมือง ซึ่งการขยายตัวของชุมชนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของการขยายตัว โดยพิจารณาจาก (แผนที่ 5.14)

5.2.1 การขยายตัวพิจารณาจากลักษณะทางด้านกายภาพ

จากการศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่ สามารถชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นต่าง ๆ ที่สำคัญของพื้นที่ตั้งแต่ ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ ความสงบตามธรรมชาติ อีกทั้งยังมีทำเลที่ไม่ห่างจากแหล่งชุมชนเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพื้นที่ที่น่าสนใจมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นบริเวณที่มีศักยภาพสูงในการเป็นพื้นที่เพื่อการรองรับการพัฒนาในอนาคต

5.2.2 การขยายตัวพิจารณาจากเส้นทางของถนนและการให้บริการ

สำหรับเส้นทางถนน โดยเฉพาะถนนสายหลักที่ตัดขึ้นใหม่ บริเวณพื้นที่ว่างภายในที่ไม่มีการพัฒนา (Hinderland) ก็ยังถูกมองข้ามการพัฒนาไป ซึ่งในปัจจุบันมีการขยายตัวของชุมชนออกไปตามเส้นทางคมนาคม (Linear Development) โดยเฉพาะเส้นทางถนนมากยิ่งขึ้น

5.2.3 การขยายตัวพิจารณาจากการให้บริการสาธารณูปโภค

โดยสาธารณูปโภคที่สำคัญต่อการขยายตัว คือ

การไฟฟ้า ซึ่งพื้นที่ศึกษาเป็นบริเวณที่มีการเตรียมพร้อมอยู่ก่อนแล้ว (แต่ยังไม่มีบริการปฏิบัติ)

การประปา ในปัจจุบันการให้บริการด้านประปามีเฉพาะถนนสายหลักและชุมชนสำคัญ ๆ ซึ่งปัจจุบันทางการประปาเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาได้ทำการขยายโครงข่ายและเพิ่มกำลังการผลิตให้มากขึ้น แต่ก็ทำได้เฉพาะพื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลเท่านั้น

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แดง : 11660 ครอบคลุมบริเวณ
ของเขตตัวเมืองอยุธยา

สัญลักษณ์

พื้นที่ของเขตตัวเมือง
อยุธยา

พื้นที่ของเขตเมือง
อยุธยา

ทิศทางของแม่น้ำเจ้าพระยา

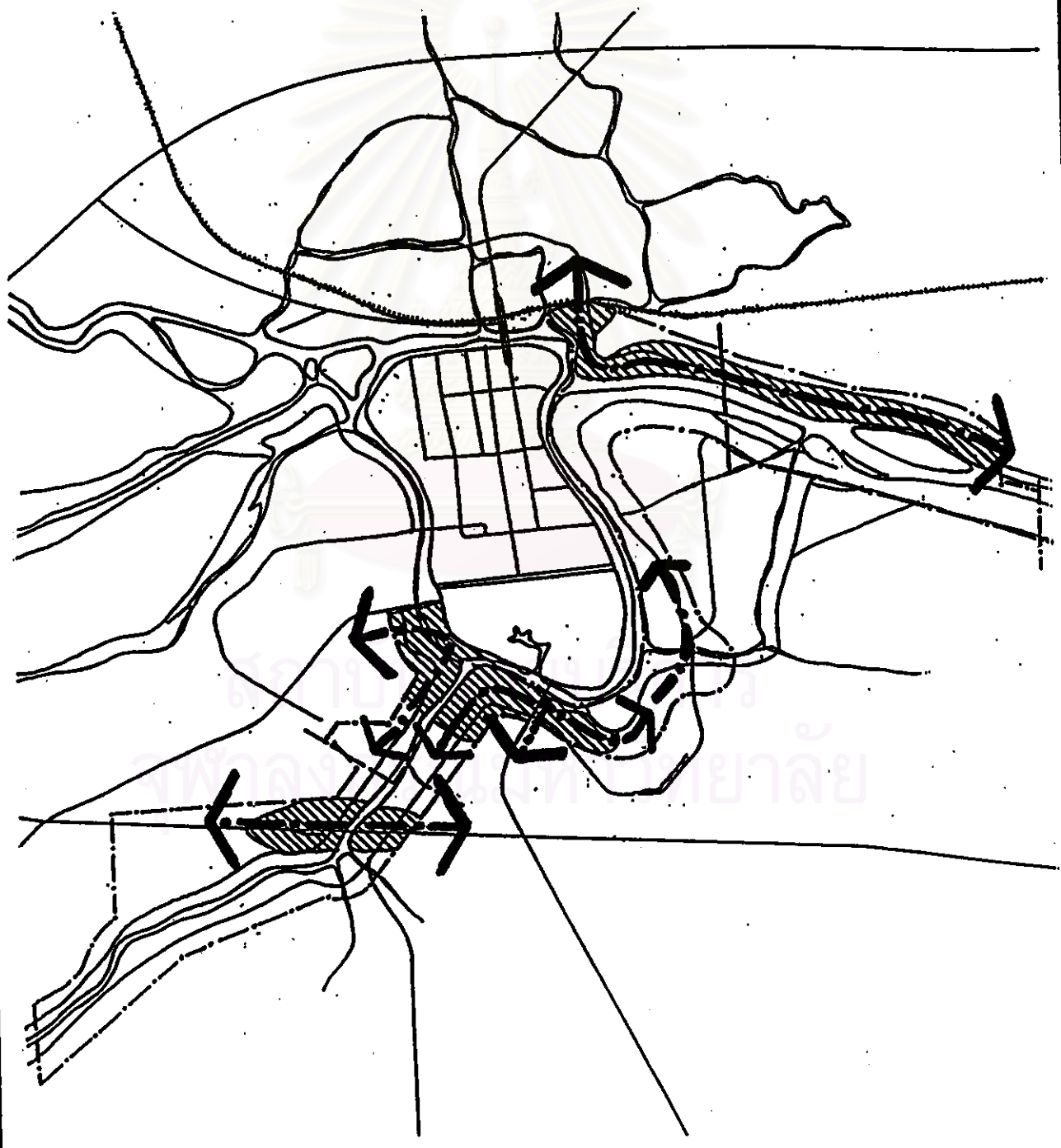
ที่มา : งานก่อสร้าง

ขนาดส่วน

แผนที่ 5.14

ภาควิชาการวางแผนที่ดินและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.4 การขยายตัวพิจารณาจากราคาที่ดิน

บริเวณพื้นที่ศึกษาจะมีบริเวณที่ดินริมแม่น้ำและถนนสายหลัก ที่จะมีราคาที่ดินสูงที่สุด คือ ประมาณ 5,000 บาทต่อตารางวา นอกนั้นบริเวณที่ดินถนนสายรองลงมาและห่างไกลออกไปจะมีราคาที่ดินลดลงตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้วพบว่า ราคาที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษาดอนกลางฝั่งตะวันตก และพื้นที่ตอนล่างฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3059 และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3263 จะมีราคาสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ทางตอนเหนือและใต้ฝั่งตะวันตกของพื้นที่ศึกษา

5.2.5 การขยายตัวพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

เนื่องจากสภาพปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ส่วนหนึ่ง ดังนั้นรัฐบาลและท้องถิ่นจึงสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขึ้น และสืบเนื่องจากการพัฒนาโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ทำให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายการตั้งถิ่นฐานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ ออกไปสู่พื้นที่รอบนอกมากขึ้น ส่งผลให้พื้นที่โดยรอบรวมทั้งพื้นที่ศึกษากลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงการในการรองรับการขยายตัวของเมือง

สรุป จากการพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ ดังเกณฑ์ในการพิจารณาที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถชี้ให้เห็นถึงทิศทางการเจริญเติบโตของชุมชน โดยจะมีการขยายตัวออกไปตามแนวเส้นทางคมนาคมในบริเวณพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะเขตเทศบาลนั้น จะมีแนวโน้มของการขยายตัวของชุมชนมากที่สุดแห่งหนึ่ง

ดังนั้น การศึกษาการจัดทำผังเฉพาะบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวดังที่กล่าวไปแล้วในข้างต้น จึงควรคำนึงถึงการจัดระเบียบการใช้ที่ดินที่ยังเหลืออยู่และการปรับปรุงพื้นที่เดิม ซึ่งจะต้องควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ด้วยเป็นสิ่งสำคัญ

5.3 สรุปปัญหาและแนวโน้มของปัญหาจากการใช้พื้นที่

จากการศึกษาถึงลักษณะสภาพพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำตลอดความยาวของพื้นที่ศึกษาทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชนในอนาคต สามารถสรุปปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

5.3.1 ปัญหาจากการใช้ที่ดิน สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

1) การเจริญเติบโตของสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่เป็นแนวยาวตามเส้นทางคมนาคม (Linear Development) มีผลทำให้

- เกิดการเสียประโยชน์ในการใช้พื้นที่ดินที่ติดเข้าไปทางด้านใน (Hinderland) ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากธรรมชาติริมแม่น้ำ (ภูมิทัศน์ธรรมชาติของริมฝั่งถูกบดบัง)

- เกิดการสิ้นเปลืองและก่อปัญหาให้กับระบบสาธารณูปโภคที่จะต้องใช้ระยะทางในการให้บริการมากเกินความเป็นจริง

- ขัดขวางการขยายพื้นที่ในการพัฒนาแก่กิจกรรมด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการอนุรักษ์พื้นที่โบราณสถาน

- เกิดการขยายตัวทางด้านธุรกิจที่ดินทำให้ราคาที่ดินสูงเกินความเป็นจริง ต่อสภาพกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่

2) ความไม่สอดคล้องของประเภทกิจกรรมการใช้อาคารบนพื้นที่ใกล้เคียง และความไม่เหมาะสมของประเภทอาคารบนพื้นที่นั้น ๆ (เช่น อาคารสิ่งปลูกสร้างที่ขัดแย้งกับโบราณสถาน) มีผลทำให้

- เสียโอกาสในการใช้พื้นที่นั้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งบางพื้นที่สามารถให้ประโยชน์แก่ท้องถิ่น หรือรวมไปถึงการรักษาไว้ ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่นอาคารสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะและประเภทของกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับการท่องเที่ยว หรือการอนุรักษ์โบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา และพื้นที่ใกล้เคียง

- ก่อให้เกิดการรบกวนกันเองระหว่างพื้นที่แต่ละประเภท เช่น พื้นที่บริเวณเขตชุมชนกับเขตพื้นที่โบราณสถาน

- เกิดปัญหาเกี่ยวกับขบวนการพาหนะในการเข้าถึงพื้นที่

3) การกระจุกตัวกันของอาคารบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้าง และความหนาแน่นในพื้นที่ชุมชนพักอาศัย และเขตโบราณสถาน มีผลให้

- ขาดระเบียบในการอยู่อาศัยและการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีกิจกรรมบางประเภทที่แตกต่างและขัดแย้งกัน

- เกิดการขาดแคลนด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการทั่วไปในเขตชุมชน และการวางระเบียบแบบแผนในเขตโบราณสถาน ซึ่งในปัจจุบันบริเวณดังกล่าวยังคงขาดการแยกประเภทของความเหมาะสมในการให้บริการที่แตกต่างและไม่เท่าเทียมกัน

- ก่อให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ในด้านความแออัดของประชากร อากาศเสีย ชยะและน้ำโสโครกที่ระบายลงสู่พื้นที่ริมน้ำ ภาวะของภูมิทัศน์ที่ขัดแย้งและมีสภาพที่ไม่น่ามอง

5.3.2 ปัญหาเรื่องน้ำท่วมขัง อันเกิดจากปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นในช่วงฤดูน้ำหลาก (ช่วงประมาณตุลาคม-ธันวาคม) ซึ่งมีผลให้

- พืชพรรณและผลิตผลทางการเกษตรเสียหาย

- ทำลายคุณภาพของพื้นที่ และก่อให้เกิดมลภาวะทางด้านกลิ่นและสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน

- ทำลายการท่องเที่ยว สภาพธรรมชาติ และโบราณสถาน

- เป็นอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่และการท่องเที่ยวซึ่งจะต้องใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญห เช่น การป้องกันน้ำท่วม การซ่อมแซมโบราณสถานที่เสียหายและทรุดโทรมแทนที่จะนำไปพัฒนาในด้านอื่น ๆ

5.3.3 ปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแม่น้ำและบริเวณริมฝั่ง

อันเนื่องมาจากการรुक้าและปล่อยของเสียต่าง ๆ ลงสู่แม่น้ำลำคลอง อีกทั้งจากการเห็นแก่ตัวของบุคคลบางกลุ่ม และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชน ในการขยายพื้นที่ชุมชนออกไป รวมไปถึงการใช้พื้นที่บางส่วนที่ไม่เหมาะสมและการรुक้าเขตโบราณสถาน ซึ่งมีผลให้

- เกิดความเสื่อมโทรมของพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ และในแม่น้ำลำคลอง

- สภาพธรรมชาติของริมฝั่งแม่น้ำถูกเปลี่ยนแปลงไปอันเป็นการทำลายเอกลักษณ์ของพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ

5.3.4 ปัญหาการคมนาคม จากจำนวนรถที่เพิ่มขึ้น รวมถึงสภาพของเส้นทางจราจร สภาพถนนหนทางที่ยังไม่ดีพอ มีผลทำให้

- เกิดอันตรายแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว และเกิดการรบกวนแก่กิจกรรมพักผ่อน รวมไปถึงการสิ้นเปลืองในเขตโบราณสถาน
  - เส้นทางของการจราจร ทำลายพื้นที่หรือแบ่งกันการพัฒนาด้านพื้นที่ที่เหมาะสมของพื้นที่
  - ขาดแคลนที่จอดรถที่เหมาะสม
  - เส้นทางจราจรด้วยเท้าของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
- ขาดแคลน ขาดการติดต่อและกิจกรรมพักผ่อน

5.3.5 ปัญหามุขีทัศน์ชุมชน พิจารณาได้จาก

- 1) การขาดการวางแผนในการใช้ที่ดิน และการควบคุมการใช้อาคารสิ่งปลูกสร้างให้เกิดความสัมพันธ์กัน มีผลทำให้
  - ทำลายสภาพพื้นที่ธรรมชาติ เช่น บริเวณริมผืนน้ำ พื้นที่ติดกับริมฝั่ง สภาพทัศนวิสัยในความรู้สึกของริมฝั่งแม่น้ำที่เงียบสงบและน่าพักผ่อน
  - การลดคุณค่าของโบราณสถานในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งการนำไปสู่การบุกรุกและทำลายโบราณสถาน
- 2) ความไม่เป็นระเบียบ การเอาวัดเอาเปรียบ รวมถึงนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกที่เข้ามาในพื้นที่
  - ก่อให้เกิดมลภาวะด้านเสียง กลิ่น ทัศนียภาพในการเห็น ความรู้สึกประทับใจต่อพื้นที่ ความสงบ ความสวยงามของธรรมชาติ ภูมิประเทศ และรวมไปถึงโบราณสถาน

5.3.6 ปัญหาการขาดการบริการแก่นักท่องเที่ยว

- 1) กิจกรรมทางน้ำ เช่น การพัฒนาเส้นทางทางท่องเที่ยวทางน้ำ การให้บริการเรื่องของความสะอาดทางท่องเที่ยวที่ควรมุ่งเน้น ในด้านการพักผ่อนแบบสงบ (Passive recreation)
- 2) กิจกรรมทางบก เช่น การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในส่วนของการท่องเที่ยวแบบสนุกสนาน (Active Recreation) และการท่องเที่ยวในเชิงทัศนศึกษา

5.4 ผลการวิเคราะห์พื้นที่

5.4.1 การกระจายตัว จากการศึกษาพื้นที่ที่สามารถวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเจริญที่ขยายตัวขึ้นบริเวณริมแม่น้ำ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

- ระบบการคมนาคม (Transportation) ถนนแต่ละสายที่ตัดเลียบริมแม่น้ำในแต่ละช่วง ซึ่งนำความเจริญเข้าสู่พื้นที่และเป็นตัวกระจายความเจริญให้เกิดขึ้นแก่พื้นที่ริมฝั่งและพื้นที่ติดกับถนน ซึ่งมีถนนเป็นตัวชั้นกลาง

- สภาพพื้นที่ (Existing) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันในลักษณะของความต่อเนื่อง (Continuity) และลักษณะเฉพาะ (Identity) ของพื้นที่ รวมไปถึงข้อแตกต่างระหว่างพื้นที่

- การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (Tourist Service) เป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวของพื้นที่และบริเวณโดยรอบ โดยการบริการที่เกิดขึ้น หมายรวมถึงการพักผ่อนในเชิงท่องเที่ยว ทั้งในลักษณะของ Active Recreation, Passive Recreation และการทัศนศึกษา

- ความหนาแน่น (Density) ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในส่วนของความสำคัญที่แสดงให้เห็นทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร

- คุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ (Historical Value)

องค์ประกอบทั้งหลายเหล่านี้ ก่อให้เกิดการกระจายตัวของลักษณะชุมชน รูปแบบความแตกต่างของพื้นที่และกิจกรรมตามแนวริมฝั่งแม่น้ำ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 (Zone A) ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่เหนือสุดของพื้นที่ศึกษา โดยเริ่มจากเขตติดต่อระหว่างอำเภอพระนครศรีอยุธยากับอำเภอบางบาลที่บริเวณบ้านทางกระเบนเหนือ หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านใหม่ โดยผ่านชุมชนต่าง ๆ บริเวณตำบลบ้านใหม่ ตำบลบ้านป้อม และตำบลภูเขาทอง มาสิ้นสุดที่แนวเขตฝั่งเมืองรวมบริเวณคลองปากบาง หมู่ที่ 3 บ้านวัดป้อม ตำบลบ้านป้อม และบริเวณคลองยาว หมู่ที่ 2 บ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง (แผนที่ 5.15)

- ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยบ้านพักอาศัย สิ่งปลูกสร้างทางการเกษตร บ้านพักจัดสรร อาคารชุด สวนสาธารณะขนาดใหญ่ มีกลุ่มโบราณสถานขนาดเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป (แผนที่ 5.16)

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แสดง :
สภาพภูมิประเทศ

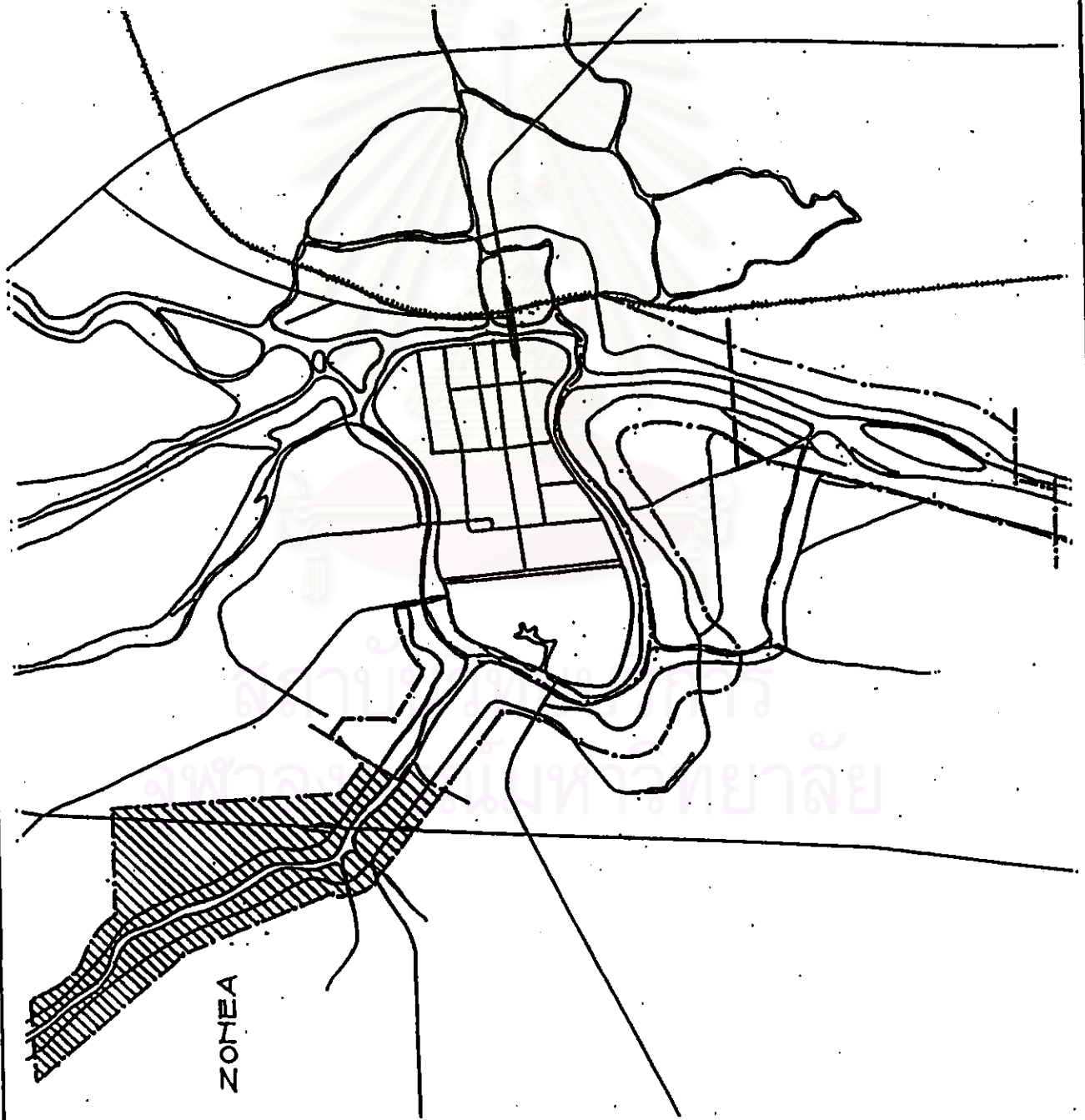
สัญลักษณ์
ZONE A

ที่มา :
ภาพถ่าย

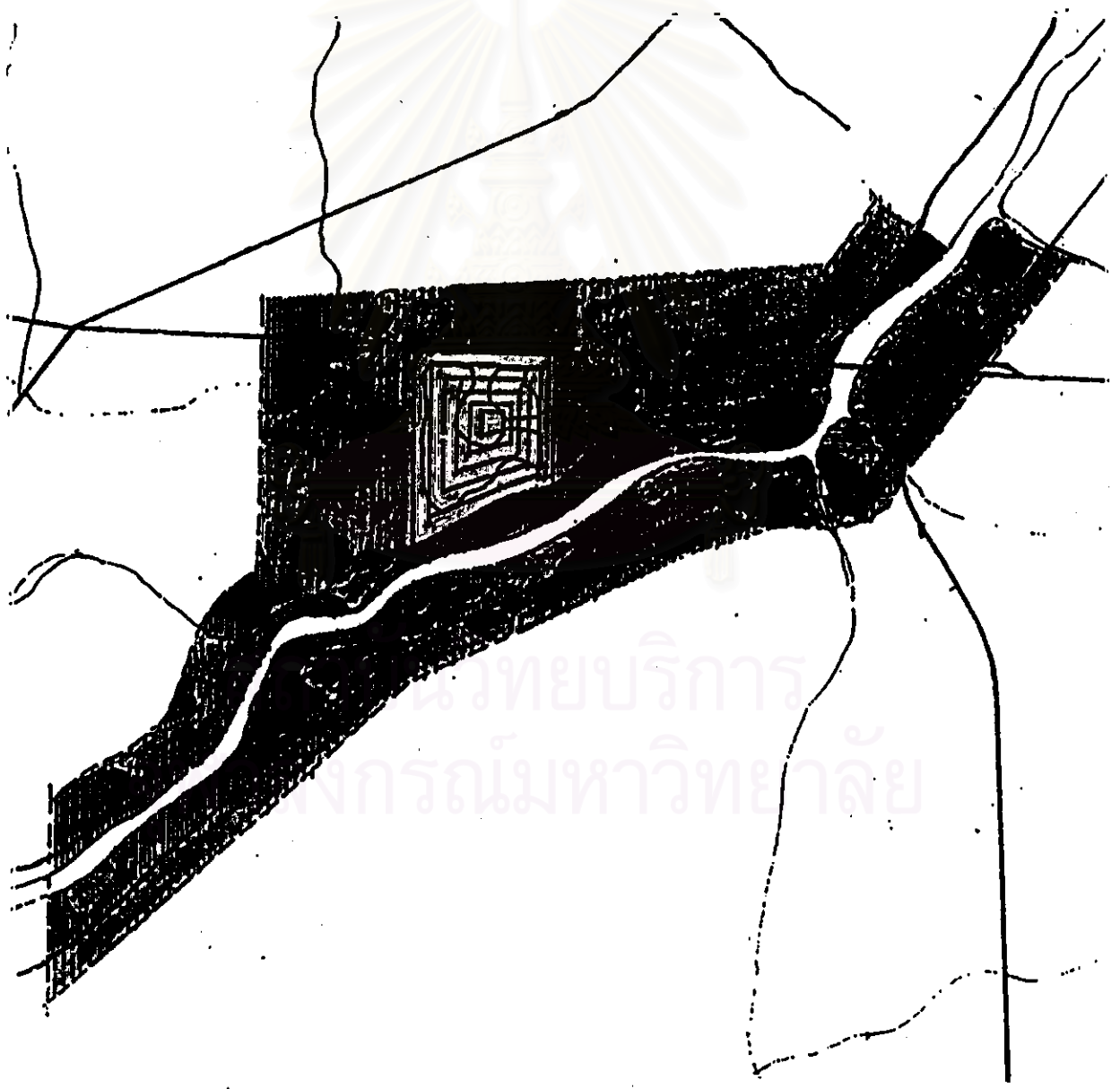
แผนที่ 5.15

ภาควิชาการวางผังและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ZONE A

การวางผังเฉพาะ พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา	แสดง: อาคาร ถนน	สัญลักษณ์ - ที่ตั้งศาลากลางจังหวัด - ที่ตั้งศาลากลางภาค ๖. - สำนักงานกรม - สำนักงานศึกษา - อุทยานเกรซ - ศาลากลาง / สำนักงาน - สำนักงานสรรพ / สำนักงาน - สำนักงาน / สำนักงาน - พากษ์ ที่ตั้งศาลากลาง - พากษ์ ที่ตั้งศาลากลาง ที่มา : กรมโยธาธิการ	มาตราส่วน	แผนที่ 5.16	ภาควิชาการวางผังและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- กิจกรรม บริเวณที่สำคัญคือ กิจกรรมทางด้านเกษตรและการประมง
พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม

กลุ่มที่ 2 (Zone B) อยู่ถัดลงมาทางใต้จากกลุ่มแรก เริ่มจากแนวเขตผังเมือง
รวมบริเวณปากคลองยาว ตำบลบ้านป้อม เรื่อยลงมาจนสุดเขตบริเวณสามแยกโรงเรียน
ประจักษ์ โดยยกเว้นในเขตเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา แล้วมาเริ่มต้นที่คลองข้าวสารตำบล
กระมัง ผ่านตำบลคลองสวนพลู มาสิ้นสุดที่แนวเขตผังเมืองรวมบริเวณบ้านญี่ปุ่น หมู่ที่ 7 ตำบล
เกาะเรียนทางฝั่งตะวันออก ส่วนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เริ่มต้นจากแนวเขต
ผังเมืองรวมบริเวณปากคลองปากบาง หมู่ 4 ตำบลบ้านป้อม เรื่อยมาจนสุดเขตผังเมืองรวมที่
บริเวณหมู่ที่ 1 บ้านปากคลองวัดแจ้ง ตำบลลำภาลม และตำบลคลองตะเคียน
(แผนที่ 5.17)

- ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย ชุมชนขนาดใหญ่ กลุ่มอาคารพาณิชย์
บ้านพักอาศัย บ้านจัดสรร อาคารชุด สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ วัด และโบราณสถานที่สำคัญ
เป็นจำนวนมาก (แผนที่ 5.18)

- กิจกรรม บริเวณนี้ส่วนใหญ่จะมีความเจริญและมีความหนาแน่นของกิจกรรม
ในรูปแบบของเมืองมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ เนื่องจากอยู่ในเขตชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของ
พื้นที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

กลุ่มที่ 3 (Zone C) เป็นกลุ่มที่อยู่ทางใต้ของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ บริเวณฝั่ง
ตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มจากแนวเขตของผังเมืองรวม บริเวณปากคลองวัดแจ้ง หมู่
1 ตำบลลำภาลม เรื่อยมาจนถึงคลองบางหวาย หมู่ที่ 4 บ้านวัว ตำบลบ้านรุน เขตติดต่อกับ
อำเภอบางปะอิน โดยผ่านชุมชนต่าง ๆ ในตำบลคลองตะเคียนและตำบลบ้านรุน ส่วนฝั่งตะวันออก
ของแม่น้ำเจ้าพระยา เริ่มต้นจากแนวเขตผังเมืองรวม หมู่ที่ 7 บ้านญี่ปุ่น เรื่อยมาจนถึง
เขตติดต่อกับอำเภอบางปะอิน บริเวณโรงเรียนวัดช่างทอง หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะเรียน (แผนที่
5.19)

- ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยชุมชนที่ต่อเนื่องมาจากกลุ่มที่ 2 มีการ
ขยายตัวของอาคารพาณิชย์ บ้านพักอาศัย โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 2 รวมทั้งโรงงาน
อุตสาหกรรมและกลุ่มโบราณสถานที่มีความสำคัญรองลงมา (แผนที่ 5.20)

- กิจกรรม โดยทั่วไปแล้วริมฝั่งแม่น้ำในกลุ่มนี้มีลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรม
กรรมต่อเรือ โรงสี ฯลฯ อีกทั้งมีความเกี่ยวเนื่องกับพื้นที่ทางตอนใต้ เช่น บางปะอิน
รวมไปถึงเขตปริมณฑลด้านเหนือของกรุงเทพฯ และกรุงเทพมหานคร

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แบบที่ :
สถาปัตย์ 14

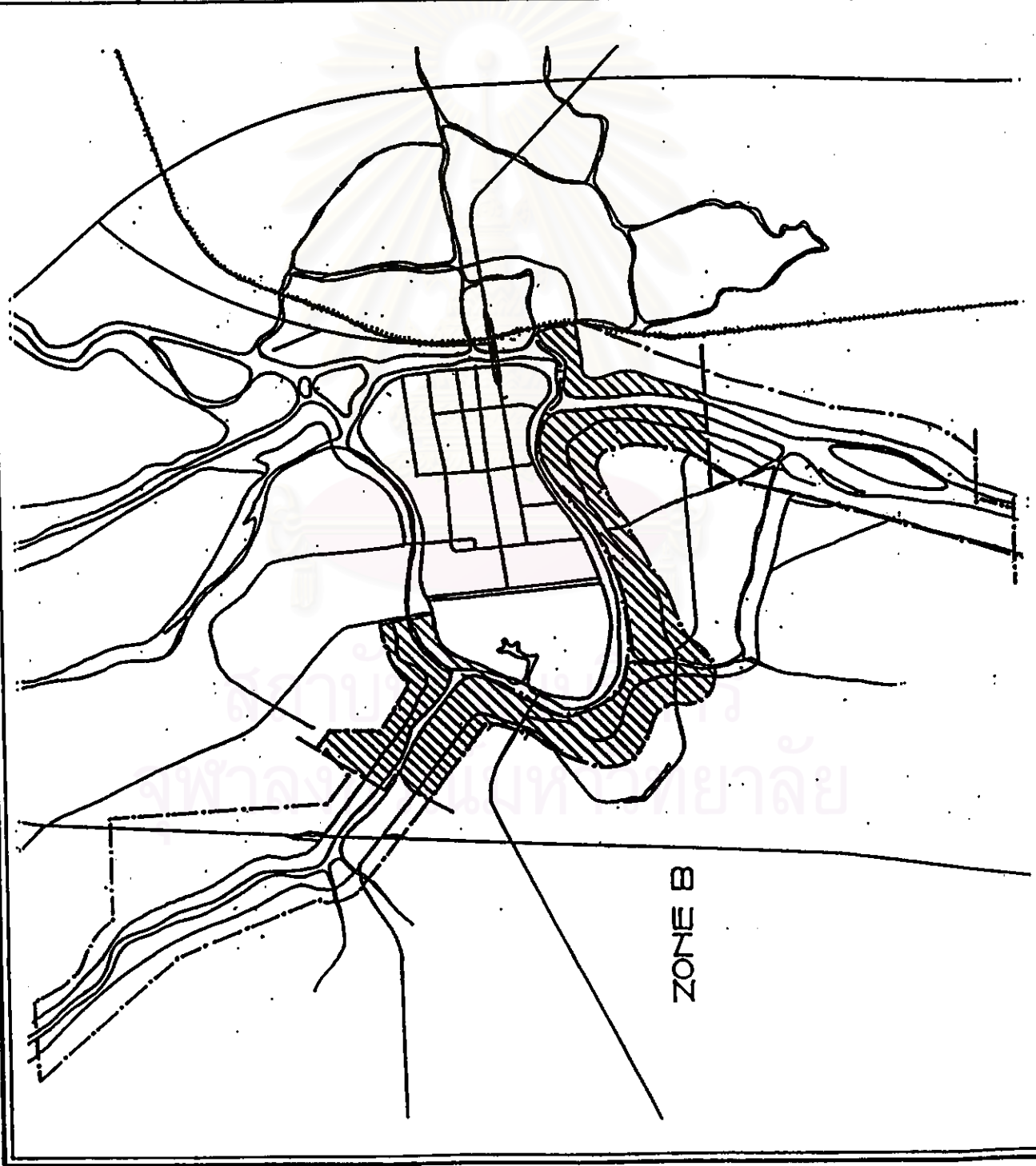
สัญลักษณ์
ZONE B

หน่วย :
เมตร

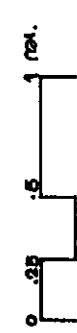

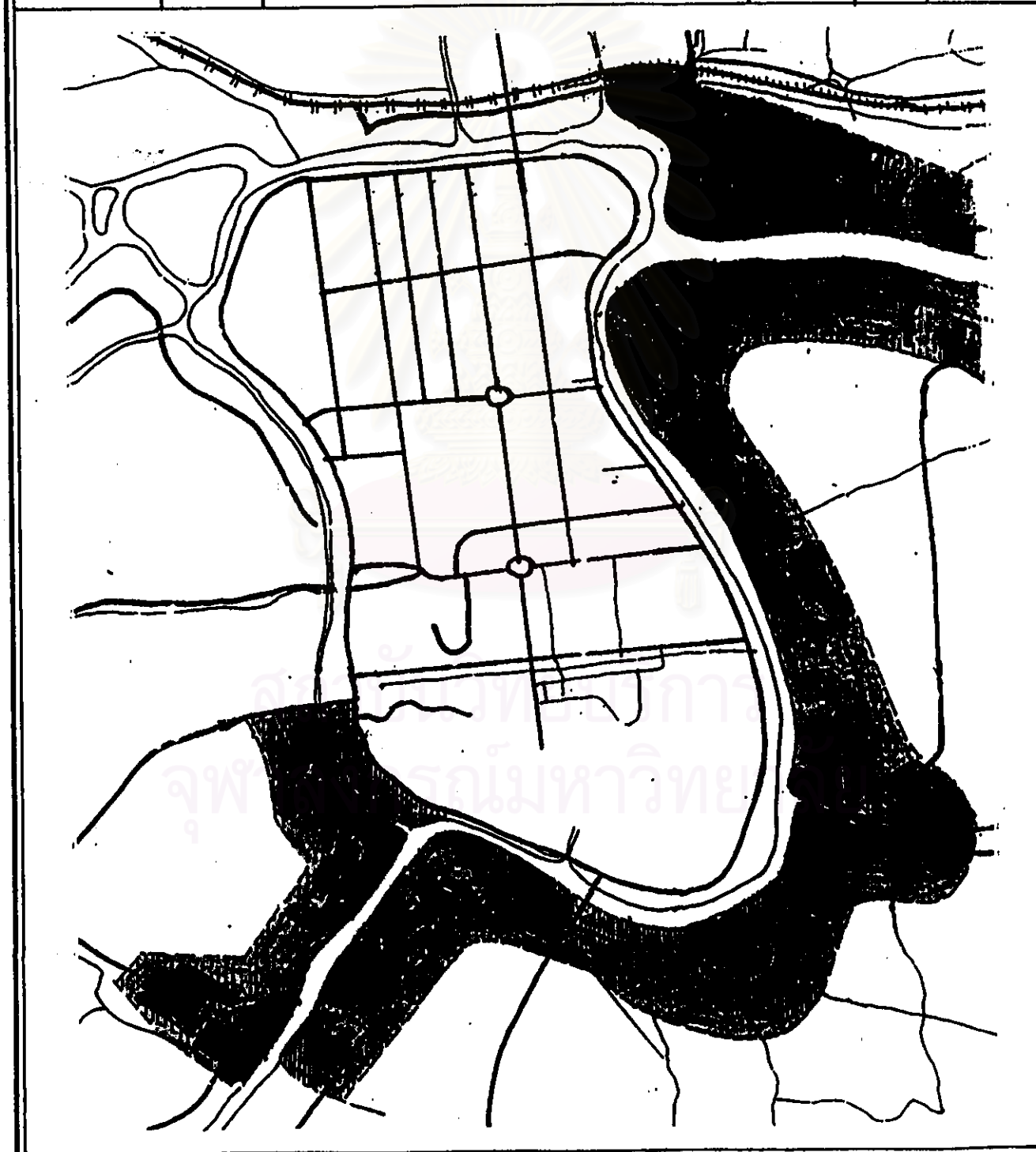
แผนที่ 5.17

ภาควิชาการวางผังและสถาปัตย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ZONE B

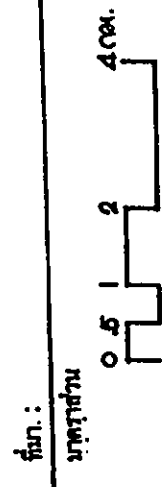
การวางผังเฉพาะ พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา	แสดง : สภทตบ=บ่อพักทอกลีและกึ่งกรรณ	สัญลักษณ์ ● ตึกก่ออิฐขนาดกลาง ● ตึกก่ออิฐขนาดใหญ่ ● สภทตบ ● สภทตบพิเศษ ● สภทตบพิเศษ ● อุทยานกรรณ ● สภทตบ ● สระ/สวน/ทะเล ● เสาไฟฟ้า ● ที่จอดรถ ● ที่จอดรถ ● ที่จอดรถ ที่มา : มาตราส่วน	แผนที่ 5.18	ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

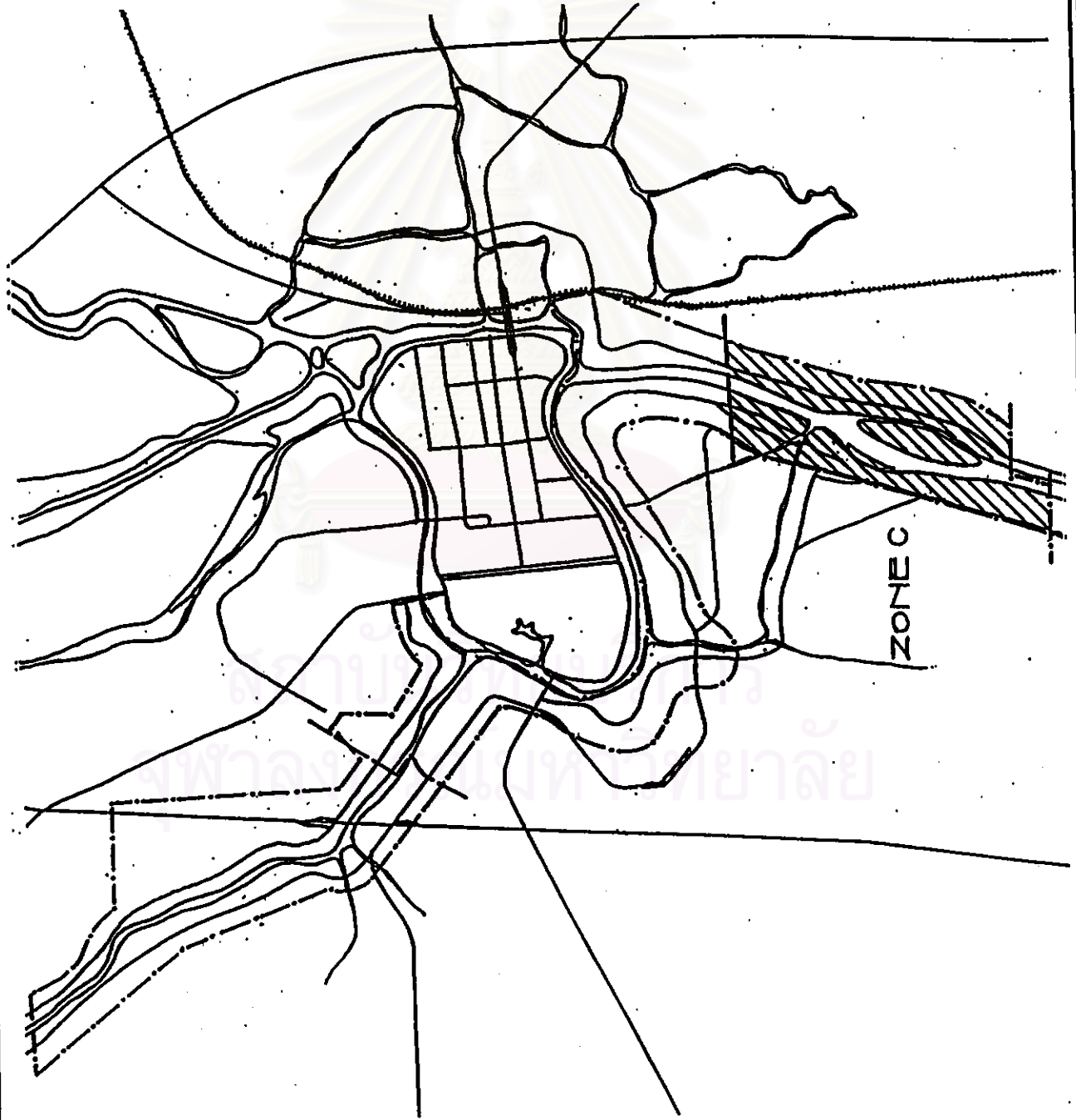
แสดง :
อาณาเขต

สัญลักษณ์
ZONE C

แผนที่ 5.19

ภาควิชาการวางผังและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สงวนลิขสิทธิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4.2 ความสัมพันธ์กับพื้นที่ข้างเคียงและภายในโครงการ

1) ความสัมพันธ์กับพื้นที่โดยรอบ เนื่องจากศูนย์กลางของพื้นที่ศึกษามีระยะที่ต่อเนื่องมาจากศูนย์กลางหลักของอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยมีความเกี่ยวเนื่องเสมือนเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีคุณค่าเทียบเท่าเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภายในเขตเกาะเมือง ดังนั้นลักษณะการใช้สาธารณูปโภค และแหล่งการให้บริการต่าง ๆ ในปัจจุบันของพื้นที่ริมแม่น้ำจึงยังคงมาใช้เขตเกาะเมือง จะมีก็เฉพาะระบบสาธารณูปโภคที่กำลังขยายตัวเพื่อรองรับการเติบโตของพื้นที่ เมื่อพิจารณาถึงนโยบายที่กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่รองรับความเจริญ อีกทั้งรองรับการขยายตัวของชุมชนและด้านการท่องเที่ยว จากบริเวณเกาะเมือง (อุทยานประวัติศาสตร์) จะเห็นได้ว่ามีลักษณะของการพึ่งพิงที่สอดคล้องด้านสาธารณูปโภคจากเขตเกาะเมือง ส่วนการให้บริการด้านสาธารณูปโภคจะมีก็เพียงการให้บริการระดับชุมชนขนาดเล็กเท่านั้น ในเขตพื้นที่โดยรอบที่ไกลออกไปจากเขตเทศบาล และพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น

2) ความสัมพันธ์กันภายในพื้นที่ศึกษา สามารถพิจารณาความสัมพันธ์ของการใช้ที่ดินในพื้นที่โครงการได้ ดังนี้

- ความสัมพันธ์ของกิจกรรม สำหรับนักท่องเที่ยวและชุมชนพักอาศัย ในปัจจุบันยังไม่เกิดความสับสนของการใช้กิจกรรมระหว่างกลุ่มบุคคลสองประเภทนี้ เนื่องจากมีชุมชนอยู่กระจายทั่วไป เมื่อเปรียบกับนักท่องเที่ยวและการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวจะกระจายอยู่ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและโบราณสถานเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็สามารถเกิดปัญหาขึ้นได้ หากมีการปะปนกัน ดังนั้นจึงควรวางแผนแยกส่วนการใช้ที่ดินให้ชัดเจนต่อกิจกรรมทั้งสองประเภท

- ความสัมพันธ์ด้านอาคารและสิ่งปลูกสร้าง

กลุ่มอาคาร การกระจายตัวของกลุ่มอาคารในพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 กลุ่มนั้น จะอยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ใกล้เคียงกับเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะพื้นที่ระหว่างถนนเลียบลำน้ำกับริมฝั่งแม่น้ำ และจะกระจุกตัวหนาแน่นยิ่งขึ้นในส่วนที่ใกล้กับศูนย์กลางชุมชน วัด หรือโบราณสถาน ซึ่งเขตที่มีความหนาแน่นของกลุ่มอาคารมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่ 2 (Zone B) รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่ 3 และ กลุ่มที่ 1 ตามลำดับ

รูปแบบอาคาร โดยส่วนใหญ่อาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ศึกษาคืออาคารบ้านพักอาศัย (ภายในกลุ่มชุมชน) จะมีรูปร่างเป็นลักษณะบ้านเป็นหลัง ๆ ต่อเนื่องกันไปเป็นแนวชุมชน โดยจะแออัดมากขึ้นหากเป็นชุมชนชาวอิสลาม โดยมีศูนย์กลางชุมชนอันได้แก่ศาสนสถาน (มัสยิด) เป็นศูนย์กลางซึ่งกลุ่มชุมชนแต่ละกลุ่มต่างก็ไม่มี ความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งก็สามารถสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่วนอาคารประเภทอาคารพาณิชย์จะมีลักษณะเป็นอาคารตึกแถว ซึ่งไม่มีรูปแบบที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม

สำหรับอาคารสิ่งปลูกสร้างสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเฉพาะสำหรับที่อยู่อาศัยที่มีจำนวนมากขึ้นนั้น ต่างก็มีการตกแต่งอาคารและรูปแบบตามวัสดุที่ผลิตขึ้นในปัจจุบัน ในอนาคตอาจเกิดรูปแบบของสถาปัตยกรรมเทียม (Pseudo-Architecture) อันเนื่องมาจากการตัดแปลงและการซ่อมแซมอาคารสิ่งปลูกสร้างเดิม

ตำแหน่งของอาคาร พื้นที่แต่ละกลุ่มต่างก็มีความแตกต่างกันออกไปตามประเภทกิจกรรมในแต่ละกลุ่มพื้นที่ หากแต่สภาพที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือจากเดิมที่ชุมชนหรือกลุ่มอาคาร ที่รวมตัวกันบริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง ได้ขยายตัวออกไปตามเส้นทางถนนและพื้นที่ขึ้นนอกที่ไกลออกไปในปัจจุบัน

ส่วนกลุ่มโบราณสถานในพื้นที่ศึกษา ต่างก็มีการกระจายตัวไปในพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณกลุ่มที่ 2 (Zone B) มีกลุ่มโบราณสถานที่สำคัญอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งริมแม่น้ำและพื้นที่ถัดเข้าไป ซึ่งกิจกรรมการใช้ที่ดินในส่วนดังกล่าว ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนเลยเสียทีเดียว (แผนที่ 5.21)

5.4.3 สรุปปัญหาเพื่อการพัฒนา

การวิเคราะห์ปัญหาโดยทั่วไปจากสภาพปัจจุบัน สามารถสรุปสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาและปัญหาสำคัญที่จะต้องดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1) สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งเป็นจุดที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่พื้นที่ สามารถชี้ให้เห็นใน 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การเจริญเติบโตของพื้นที่หรือการขยายตัวของชุมชน ที่มีลักษณะแบบขยายไปตามแนวความยาว Linear Development ไปตามเส้นทางคมนาคมและริมฝั่งแม่น้ำ

ลักษณะที่ 2 ระบบการให้บริการด้านสาธารณสุข สาธารณูปการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนงานในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะที่ 3 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชน รวมไปถึงความเห็นแก่ประโยชน์ของบุคคลหรือผู้ประกอบการบางกลุ่ม อันเนื่องมาจากขาดกฎหมาย ข้อบังคับ รวมไปถึงมาตรการที่ชัดเจนและรัดกุมในทางการปฏิบัติ

การวางผังเฉพาะ
พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

แสดง :
ผลกระทบของกลุ่มอาคาร=กิจกรรม

สัญลักษณ์

- สัญลักษณ์กลุ่มอาคาร
- กลุ่มอาคารที่อยู่อาศัยและ
ร้านค้าปลีก
- กลุ่มอาคารพาณิชย์
- พื้นที่กิจกรรมเชิงพาณิชย์
- รูปแบบกิจกรรม
- กิจกรรมชุมชน
- กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

ที่มา :

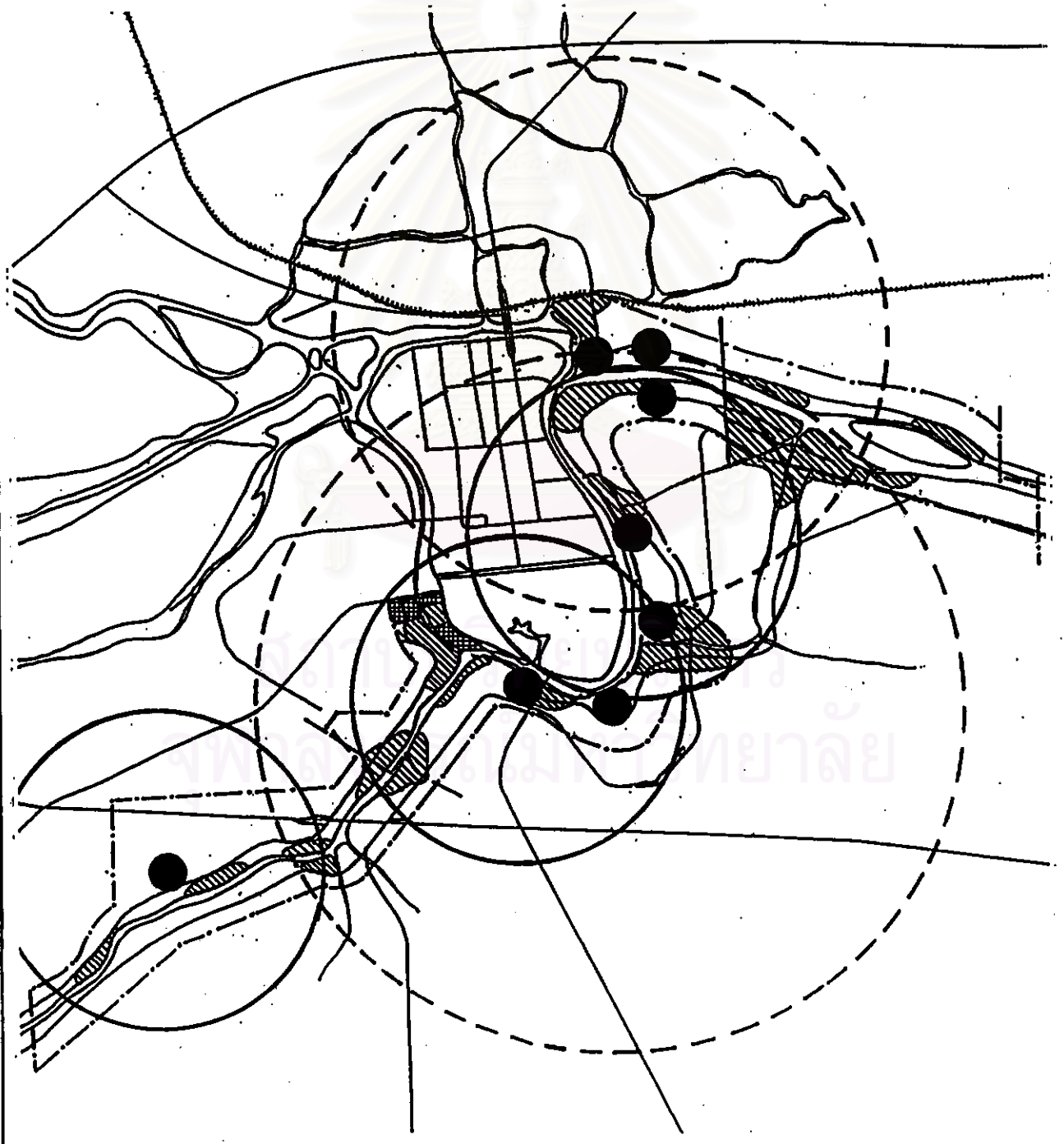
มาตราส่วน

แผนที่ 5.21

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ปัญหาพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ที่ขาดการพัฒนา, ขาดการควบคุม ขาดการปรับปรุงและขาดการดูแลรักษา

2.2 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมถูกทำลายด้วยสิ่งปลูกสร้าง ที่ขัดแย้งกันใน บางพื้นที่ โดยเฉพาะรอบเขตโบราณสถานที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ระบบนิเวศน์ถูกทำลาย ขาดการ เชื่อมโยงระหว่างชุมชนและธรรมชาติ ทำให้มุมมองที่ดีและบรรยากาศของริมแม่น้ำสูญหายไป นำไปสู่ปัญหาด้านมลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาน้ำท่วม

2.3 ปัญหาด้านระบบการจราจรและสาธารณูปโภคที่กระจายได้ไม่เต็ม พื้นที่ และไม่ถูกทิศทางที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่

2.4 ปัญหาการบุกรุกและขาดการดูแลรักษาโบราณสถาน ซึ่งหมายรวม ไปถึงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบของพื้นที่โบราณสถาน อันเนื่องมาจากสิ่งปลูกสร้างที่เสื่อมโทรมและ ไม่เหมาะสมกับพื้นที่

2.5 ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เนื่องมาจากความเจริญได้แผ่ขยายเข้าไป เกิดการกลืนกลายทางวัฒนธรรม ความคิดและ ค่านิยมของคนในพื้นที่

2.6 ปัญหาจากผู้ประกอบการ และประชาชนในชุมชน รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้เกิดการใช้สินค้าและความสับสนในกิจกรรมการใช้พื้นที่นั้น เกิดการทำลาย สภาพแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อชุมชนด้วยกันเอง เช่น การบดบังมุมมองที่ดี ขาดพื้นที่หรือบริเวณ สำหรับทำกิจกรรมส่วนรวม หรือพื้นที่สาธารณะ

2.7 ปัญหาด้านหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรง ไม่สามารถดำเนินการหรือควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแนวทางในพัฒนา อีกทั้งความมั่นคงทางการเมือง และความร่วมมือจาก ภาคเอกชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย